

บิชอปพลาสิก

THE RESIGNATION OF THE BISHOP

พระราชนิพนธ์ภาษาอังกฤษของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำนวนที่ ๑

บทนิทานเสวนา

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แปลเป็นภาษาไทย

สำนวนที่ ๒

บทนวนิยายในชุดพระสหายเล่าเรื่อง

ศาสตราจารย์ ละม้ายมาศ ศรทัตต์ แปลเป็นภาษาไทย

บิซ้อพลาสิก

THE RESIGNATION OF THE BISHOP

พระราชนิพนธ์ภาษาอังกฤษของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำนวนที่ ๑

บทนิทานเสวนา

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แปลเป็นภาษาไทย

สำนวนที่ ๒

บทนวนิยายในชุดพระสหายเล่าเรื่อง

ศาสตราจารย์ ละม้ายมาศ ศรีทนต์ แปลเป็นภาษาไทย

**มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในพระบรมราชูปถัมภ์**

จัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๓๑

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

เลขหมู่หนังสือ ๓๔๘.๒

ISBN 974-7442-56-6

คำนำ

บทนิทานเสวนาเรื่องบิซ็อพลาลีก นี้ ต้นฉบับพระราชนิพนธ์ ทรงเขียนไว้ว่า

The Resignation of the Bishop a story in dialogues เป็นเรื่องเดียวกับที่ศาสตราจารย์ละม้ายมาศ ศรีทนต์ แปล และมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระบรมราชูปถัมภ์ พิมพ์ออกเผยแพร่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ แต่ที่ศาสตราจารย์ละม้ายมาศ ศรีทนต์ แปลนั้นเป็นนวนิยาย ส่วนที่แปลครั้งนี้ เป็นบทสนทนาโต้ตอบ ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียกว่า dialogues หรือที่ผู้แปลเรียกว่า บทเสวนา การใช้คำว่า “เสวนา” ถูกหรือผิดอย่างไร ผู้รู้ย่อมทราบ และถ้าไม่ถูก ก็คงจะให้อภัยแก่ผู้เขียน ซึ่งอันที่จริงจะให้ชื่อว่าอย่างไรมันไม่สำคัญ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียกบทละครของพระองค์ว่า A Farcical Episode ก็มี ทรงเรียกว่า A Dramatic Picture ก็มี A Charade ก็มี ทรงเรียกอย่างไรก็คือ บทละคร นั่นเอง

เมื่อได้ A Story in Dialogues นี้มา ผู้แปลได้หารือศาสตราจารย์ละม้ายมาศ ศรีทนต์ ทันที ศาสตราจารย์ละม้ายมาศ ศรีทนต์ เห็นว่าทรงพระราชนิพนธ์บทละครก่อน เรื่องไม่สู้จะโลดโผนเท่าใดนัก ไม่มีตัวผู้ร้ายทุกคนดีหมด แต่บทนวนิยายนั้นมีตัวผู้ร้ายทั้งชายและหญิง ทำให้สนุกตื่นเต้น ผู้เขียนมีความรู้สึกสองประการทันที คือ

๑. พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น หลั่งไหลพระราชทานมาไม่รู้จักหมดสิ้น พระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้า ล้นกระหม่อม

๒. การที่ได้บทเสวนานี้มาเกิดประโยชน์มาก ให้โอกาสนักศึกษา
วิชาละครพูดได้ศึกษาพิจารณาว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า-
อยู่หัวทรงพัฒนาบทละครของพระองค์อย่างไร ทั้งในด้านเนื้อเรื่อง คำพูด
และอุปนิสัยของบุคคลในเรื่อง นับเป็นบทเรียนได้เลยทีเดียว

เมื่อผู้อ่านได้อ่านเรื่องนี้แล้ว น่าจะเหลียวดูเรื่องชื่อเดียวกับที่ศาสตรา-
จารย์ละม้ายมาศ ศรีทนต์ แปลเป็นนวนิยายภาษาไทยด้วย อยู่ในชุด
นวนิยาย “พระสหายเล่าเรื่อง”

ข้าพเจ้าตัดสินใจให้พิมพ์บทนวนิยายที่ศาสตราจารย์ละม้ายมาศ
ศรีทนต์ เป็นผู้แปล ออกมาอีกครั้งหนึ่งต่จากบทเสวนานี้ เพื่อนักศึกษา
จะได้เปิดออกอ่านดูได้โดยสะดวก

อนึ่ง ท่านผู้อ่านย่อมจะทราบอยู่แล้ว ว่าความแตกต่างบางอย่าง
ในบทภาษาไทยทั้งสองสำนวน อาจเกิดขึ้นเพราะผู้แปลใช้ศัพท์ไม่เหมือนกัน
สำหรับคำภาษาอังกฤษคำเดียวกัน

ก่อนที่ท่านผู้อ่านจะได้เริ่มอ่านเรื่องนี้ต่อไป ข้าพเจ้าผู้แปลขอแจ้งให้
ทราบว่า Christobal Colon ตัวสำคัญในเรื่องนี้เป็นชื่อในภาษาสเปน
ซึ่งกลายเป็น Christopher Columbus (ผู้ค้นพบทวีปอเมริกา) ในภาษา
อังกฤษ.

1
๗๔ ๒๕๓๑

สิงหาคม ๒๕๓๑

บิชีอพลาลีก

THE RESIGNATION OF THE BISHOP

**พระราชนิพนธ์ภาษาอังกฤษของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว**

สำนวนที่ ๑

บทนิทานเสวนา

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แปลเป็นภาษาไทย

บิช็อฟ ลาสิก

(นิยายเสวนา)

บุคคลในเรื่อง

บิช็อฟ เอสปิโนซา

แห่งเมืองซารากอสซา

คริสโตบาล โคลอน

เอมิลีโอ ทอร์เรส

ศิษย์ของท่านบิช็อฟ

อธิการแห่งสำนักแม่ชี ที่เซเรส

เมอร์ซีตีส เอสปิโนซา

บุตรของท่านบิช็อฟ

และบุคคลประกอบในเรื่อง

ฉากหนึ่ง

สวนใกล้เมืองซารากอสซา ในสเปน

(คริสโตบาล โคลอน กับ เมอร์ซีตีส กำลังนั่งสนทนากันอยู่ที่เก้าอี้สนาม)

คริส. :— (ทอ้งบทประพันธ์)

แสนงามทราชมวาสดีเจ้า

จ่อใจ พี่เอย

พี่จึ่งรักทราชม้วย

ห่อนแกล้ง

แลจกรักรอรัย

ยอดเสน่ห

จวบมหาสมุทรแห้ง

รักนี้ยังคง ฯ

เมอร์. :— เพราะนะคะ คุณจามาจากไหน

-
- ต้นฉบับ "So fair art thou, my bonnie lass,
So deep in Love am I.
And I will love thee still, my dear,
Till a' the seas gang dry."

- คริส. :- คุณแม่ท้องให้ผมฟัง คุณก็ทราบอยู่แล้วว่าคุณแม่เป็นชาวสก๊อต
คุณแม่บูชาเบิร์นส* ครับ
- เมอร์. :- ดิฉันไม่เคยทราบเลยว่าคนอังกฤษจะมีความรู้สึกงดงามได้ถึง
เพียงนั้น
- คริส. :- แต่เบิร์นสไม่ใช่คนอังกฤษนะครับ เป็นชาวสก๊อต
- เมอร์. :- แหม, ยุ่งจริง เป็นอะไรก็เหมือนกัน นอกจากนั้นดิฉันยังแล
ไม่เห็นว่าคุณเอาคำประพันธ์ที่ไม่เกี่ยวกับเราเลยมาท่องเล่น
ทำไม
- คริส. :- เกี้ยวซีครับ เกี่ยวกับผมมากทีเดียว คุณไม่เห็นดอกหรือว่า
ผมมีความรู้สึกเหมือนกับถ้อยคำในคำประพันธ์นั้นไม่มีผิด
คุณไม่เห็นดอกหรือว่าผมรักคุณ
- เมอร์. :- “จนมหาสมุทรแห้ง” นะหรือคะ
- คริส. :- ครับ “จนมหาสมุทรแห้ง รักนี้ยังคง”
- เมอร์. :- ค่ะ ดิฉันว่า เอมีลิโอก็คงพูดอย่างนี้เหมือนกัน
- คริส. :- เขาพูดอย่างนี้ไม่ได้หรอกครับ เขาไม่ได้รักคุณแบบเดียวกับ
ที่ผมรัก
- เมอร์. :- ความรักนะ มีกี่แบบคะ
- คริส. :- (กลุ้ม) ไม่ทราบ และผมก็ไม่อยากจะทราบ เป็นแต่ว่าความรัก
ของผมเท่านั้นที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง
- เมอร์. :- คุณก็คงจะต้องคิดอย่างนั้น แต่เอมีลิโอ...
- คริส. :- คุณทำไมจะต้องออกชื่อ เอมีลิโอ เรื่อยไป
- เมอร์. :- คุณก็ทราบแล้วนี่คะว่า เอมีลิโอ เป็นเพื่อนที่รักของดิฉัน

* Robert Burns ค.ศ. ๑๗๕๕-๑๗๙๖ นักประพันธ์ ผู้แต่ง Auld Lang Syne

- คริส. :- แต่เนี้ยนะ คุณเมอร์ซีดีส คุณเล่นละครกับเราสองคนมานานพอแล้ว
- เมอร์. :- ดิฉันไม่ได้เล่นละครกับใคร คุณนะซี เล่นละครกับดิฉัน
- คริส. :- แต่ถึงเวลาแล้วนะครับที่คุณจะต้องตัดสินใจ
- เมอร์. :- ยุ่งจริง ตัดสินใจอะไรกัน
(คนใช้เข้ามา)
- คนใช้. :- พระคุณเจ้าอยากจะพบคุณผู้หญิง ให้มาดูว่าคุณว่างหรืออย่างไร
- เมอร์. :- ว่างซีจ๊ะ เชิญท่านมาที่นี้เถอะ ดอกไม้กำลังงาม
(คนใช้กลับไป)
- คริส. :- ผมไปหาหนังสือมาอ่านดีกว่า
- เมอร์. :- ยุ่งกับหนังสือทำไมคะ อย่างไร ๆ คุณก็หยิบมาถือไว้ให้คุณพ่อเห็นไม่ทันดอกคะ เพราะว่า.....
- คริส. :- อ้าว คุณเอาไปไว้ที่ไหนล่ะครับ
- เมอร์. :- โยนไปที่นั่นคะ
- คริส. :- นั่นไหน
- เมอร์. :- ก็ที่คนทำสวนกวาดใบไม้แห้ง ๆ เอาไปทิ้ง
- คริส. :- อี๋ ทำไมคุณจึงทำอย่างนั้น ผมจะไปคุ้ยเอามา.....
- เมอร์. :- ไม่ทันดอกคะ คุณพ่อมาแล้ว
(ท่านบิชอปเข้ามา หนุ่มสาวเข้าไปทำความเคารพ ตามประเพณี คือก้มลงจูบแขนที่นิ้วของท่านบิชอป)
- เมอร์. :- คุณพ่อจะพบดิฉันหรือคะ
- บิชอป. :- ความจริงนั้นพ่ออยากจะพบคริสโตบาล แต่หาตัวเขาที่ไหนก็ไม่พบ พ่อก็เลยเดินออกมาที่นี้ เชื่อว่าจะพบในสวนนี้ เป็นที่สงบเงียบ น่าจะมานั่งอ่านหนังสือไม่ใช่หรือ

คริส. :- ขอรับกระผม

บิซ็อฟ. :- พ่อหวังว่าเมอร์ซิดิสได้ออกมาช่วยเหลือให้ความสะดวก
(ท่านบิซ็อฟพูดอย่างเคร่งเครียด แต่แล้วก็ขยับตา)

คริส. :- คุณผู้หญิงได้กรุณาอภิปรายในหัวข้อสำคัญ

บิซ็อฟ. :- เธอคงชอบการอภิปรายมาก เธออภิปรายกับเอมิลีโอ ด้วย
เหมือนกัน แต่เดี๋ยวก่อน เอมิลีโอหายไปไหน ลูกรู้ไหม?

เมอร์. :- ไม่รู้แน่ใจคะว่าอยู่ที่ไหน คุณพ่ออยากพบหรือคะ

บิซ็อฟ. :- จะ พ่ออยากจะให้ลูกศิษย์ของพ่อทั้งสองคนนี้ตัดสินใจใน
เรื่องที่สำคัญ คือ พ่อได้บอกทั้งสองคนแล้วว่า มีตำแหน่ง
ว่างลงแห่งหนึ่ง เป็นตำแหน่งที่ดีมาก พ่อได้ติดต่อไปบอกเขา
แล้ว ขอให้เขารอฟังจากพ่อก่อน แต่ตำแหน่งที่ว่างนั้นก็มีเพียง
ตำแหน่งเดียว เป็นเวลาที่ลูกศิษย์ของพ่อจะต้องตัดสินใจ
เข้าใจนะ คริสโตบาล

คริส. :- เข้าใจแล้วขอรับกระผม

บิซ็อฟ. :- ถ้าเช่นนั้น ก็ให้คำตอบพ่อเสียในวันนี้ พรุ่งนี้พ่อจะไม่อยู่

เมอร์. :- คุณพ่อคะ เอมิลีโอคงจะอยู่แถวนี้แหละคะ

บิซ็อฟ. :- ไปตามตัวมาซิ

เมอร์. :- ดิฉันวานคุณพ่อหน่อยเถอะคะ ร้อนออกอย่างนี้ ดิฉันขยับตัว
ไปไหนไม่ได้ดอกคะ

บิซ็อฟ. :- ฮี ฮี ไม่มีใครจะออกคำสั่งให้ฉันทำได้ดอก นอกจากแม่ลูกสาว
คนนี้คนเดียว แต่ฉันก็ลืมไปว่าไม่มีใครเป็นพระเอกได้ดอก
ในหมู่ญาติพี่น้องของตัวเอง

เมอร์. :- ถ้าคุณพ่อไม่ชอบรับคำสั่งของใคร คุณพ่อมีลูกสาวทำไมล่ะคะ

บิซ็อฟ. :- พ่อรู้แล้ว และพ่อให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ทำอีก

เมอร์. :- ไม่ทำอะไรคะ

บิซ็อฟ. :- ไม่มีลูกสาวอีกนะซี ขณะที่พ่อมีตำแหน่งเป็นบิซ็อฟ แต่พ่อจะรู้ล่วงหน้าได้อย่างไรว่าจะมีตำแหน่งเป็นอะไร เมื่อแม่ของลูกมีชีวิตอยู่ พ่อก็ไม่เคยนึกว่าจะบวชเป็นพระ แต่นั่นก็เป็นเรื่องในประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องในประวัติศาสตร์ (เดินออกไปยังสวนอื่นของสวน)

คริส. :- ผมบอกคุณแล้วไม่ใช่หรือว่าถึงเวลาที่จะต้องตัดสินใจ

เมอร์. :- แต่เกี่ยวอะไรกับดิฉันล่ะคะ การตัดสินใจนี้เป็นเรื่องของคุณ ไม่ใช่เรื่องของดิฉัน

คริส. :- คุณนะซีครับเป็นผู้ที่จะต้องตัดสินใจ

เมอร์. :- เอ๊ะ ดิฉันหรือคะ

คริส. :- ครับ ถูกแล้ว คุณไม่ทราบดอกหรือว่า อนาคตของผมอยู่ในมือของคุณคนเดียว

เมอร์. :- อนาคตของเอมิเลียด้วย

คริส. :- ก็คงจะเป็นเช่นนั้น เราจะพอใจเสมอเหมือนกันคงไม่ได้ คุณต้องตัดสินใจเลือกระหว่างเราสองคน

เมอร์. :- ก็แปลว่าดิฉันจะต้องสูญเสียใครคนหนึ่ง ...อย่าเลยคะ ดิฉันรักคุณ

คริส. :- (ดีใจมาก) คุณรักผม

เมอร์. :- ค่ะ รักคุณ และรักเอมิเลียด้วย เพราะทั้งสองเป็นมิตรที่ดีของดิฉัน อย่าให้ดิฉันตัดสินใจเลือกระหว่างคุณทั้งสองเลย ขณะนี้ตัดสินใจไม่ได้ดอกคะ

คริส. :- แต่คุณต้อง.....

เมอร์. :- ไม่ได้ดอกคะ คุณไม่เข้าใจหรือว่าดิฉันรักทั้งสองคนเท่ากัน จะให้ดิฉันพูดออกมาว่ารักใครมากกว่าใครนะ ไม่ได้จริง ๆ ค่ะ

- คริส. :- ถ้าเช่นนั้น เอมีลีโอกับผมจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจ ระหว่างเรากันเอง ผมจะไปตามเอมีลีโอเดี๋ยวนี้แหละ
- เมอร์. :- ไม่ต้องเสียเวลาไปดอกค่ะ เขามาเองแล้ว
(เอมีลีโอเข้ามา)
- เมอร์. :- อ้อ คุณเอมีลีโอ คุณพ่ออยู่ไหนคะ
- เอมีล. :- ท่านเข้าไปข้างในครับ ไปกับคุณป้าของคุณ
- เมอร์. :- นี่ค่ะ ดิฉัน...คุณคริสโตบาล มีอะไรที่จะพูดกับคุณ เพราะฉะนั้นดิฉัน และแอ้อ...คุณทั้งสองอย่าทะเลาะกันนะคะ
- เอมีล. :- ผมจะพยายามอยู่ในความสงบครับ
(เมอร์ซีดีส หันไปยิ้มกับชายหนุ่มทั้งสองทีละคน แล้วก็ออกไป)
- คริส. :- คุณคงเข้าใจนะครับ ว่าบัดนี้ถึงเวลาที่จะต้องตกลงกันในข้อสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง
- เอมีล. :- ครับ ผมทราบแล้ว ท่านบิชีอพพูดกับผมเมื่อสักครู่นี้ ก็ทำนองนั้นแหละครับ
- คริส. :- ถ้าเช่นนั้น คุณจะทำอย่างไรล่ะ
- เอมีล. :- ผมยังแลไม่เห็นว่ การกระทำของผมจะเกี่ยวกับคุณอย่างไร
- คริส. :- เกี่ยวซีครับ บอกผมมาก่อนว่า คุณตั้งใจจะทำอย่างไร
- เอมีล. :- ได้ ถ้าคุณอยากรู้ ผมก็จะบอกให้ เราสองคนไม่เคยมีความลับระหว่างกัน ที่ผมจะทำคือ แต่งงานกับเมอร์ซีดีส และอยู่เป็นสุขด้วยกันตลอดชีวิต คุณก็ตั้งใจจะทำอย่างเดียวกันกับผมใช่ไหมล่ะ
- คริส. :- ก็ใช่ะซี เอมีลีโอ
- เอมีล. :- ข้อที่แน่ชัดคือ เราจะสมประสงค์ทั้งสองคนไม่ได้
- คริส. :- ข้อนี้แจ่มแจ้งทีเดียว
- เอมีล. :- แล้วเราจะทำอย่างไรล่ะ ต่อยกันหรืออย่างไร

- คริส. :- ได้ ถ้าคุณประสงค์เช่นนั้น
- เอมิล. :- ผมไม่ประสงค์อย่างนั้นดอก ผมไม่อยากจะให้ใครเอากำปั้น
ยัดใส่หน้า จันทาสว่างเห็นดาวเห็นเดือนดอก คุณก็ไม่อยาก
จะเห็นดาวเห็นเดือนเช่นเดียวกันไม่ใช่หรือ
- คริส. :- ก็ถูกละ แต่เราต้องหาวิธีตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง
- เอมิล. :- ทำไมไม่ไปขอให้ฝ่ายหญิงเป็นผู้เลือก
- คริส. :- ผมเข้าไปขอร้องเธอแล้ว เธอปฏิเสธ
- เอมิล. :- เธอปฏิเสธ ก็แปลว่าเธอไม่ต้องการคุณ
- คริส. :- ไม่ใช่ ไม่ใช่อย่างนั้น ผมเข้าไปขอร้องให้เธอเป็นผู้ตัดสินใจ
เลือกระหว่างเราทั้งสอง เธอปฏิเสธไม่ยอมตัดสินใจต่างหาก
เมื่อเป็นอย่างนี้เราก็ต้องตกลงกันให้ได้
- เอมิล. :- ลองดูซิ ผมไม่นึกว่าเราจะตกลงกันได้
- คริส. :- ก็ถูกแล้ว เราจะตกลงกันได้อย่างไร เราจะหาทางที่จะพอใจ
ด้วยกันได้อย่างไร ผมเห็นเหลืออยู่วิธีเดียว คือ เราจะต้อง
จับไม้สั้นไม้ยาว
- เอมิล. :- ตกลง ผมเห็นด้วย แต่จะหาไม้ที่ไหนมาจับ
- คริส. :- หากกระดาศมาสองแผ่นก็ได้ แล้วก็เขียนลงไป
- เอมิล. :- สู้จับไม้สั้นไม้ยาวอย่างที่ว่าไม่ได้ ผมจะไปหักกิ่งไม้เล็ก ๆ มา
สองกิ่ง เอามาจับ ใครได้กิ่งที่ยาวกว่าชนะ
- คริส. :- ผู้แพ้จะต้องทำอะไร
- เอมิล. :- ไม่ต้องทำอะไร นอกจากรับรองว่า จะหายตัวไปจากโลก
อย่างน้อยก็จากโลกที่คุณเมอร์ซีดีส เอสปีโนซาอยู่
- คริส. :- ตกลง มอบให้โชคชะตาเป็นผู้จัดการเรื่องนี้
(เอมิลีโอ ออกไปหักกิ่งไม้เอามาให้คริสโตบาลจับ ปรากฏว่า
กิ่งที่คริสโตบาลจับได้สั้นกว่า ทั้งสองยืนนิ่งเงียบอยู่ครู่หนึ่ง)

- เอมิล. :- เพื่อนเอ๋ย ผมเสียใจด้วยจริง ๆ (ยื่นมือออกไปและคริสโตบาลก็จับ)
- คริส. :- (เสียงสั่น) ผมเชื่อ เชื่อว่าคุณเสียใจจริง ๆ เราเป็นเพื่อนกันมาแต่ไหนแต่ไร คุณโชคดี ผมขอแสดงความยินดี ขอให้คุณอยู่กับเธอด้วยความสุข ไปหาเธอสิครับ
- เอมิล. :- แล้วคุณล่ะ
- คริส. :- ผมจะไปหาท่านบิชอป
- เอมิล. :- ขอให้ผมจับมือและกล่าวซ้ำอีกที ว่าผมเสียใจจริง ๆ (จับมือกัน)
- คริส. :- ขอบคุณ
(เอมิลโอบอกออกไปเพื่อตามหาเมอร์ซีดีส ส่วนคริสโตบาลนั้นยืนนิ่งอยู่ครู่ใหญ่)
- คริส. :- โชคชะตาตัดสินให้เราเป็นผู้แพ้ จะต้องรีบหลบไปเสีย เหมือนหลบจากแสงตะวันเข้าไปอยู่ในที่มืด ต้องเป็นไปตามชะตากรรม แก๊ซไม่ได้เสียแล้ว แต่คุณเมอร์ซีดีส ผมจะต้องรักคุณไม่รู้ลืม รักคุณ “จวบมหาสมุทรแห้ง” จริงนะครับ “จวบมหาสมุทรแห้ง รักนี้ยังคง”
(ท่านบิชอปเดินเข้ามา)
- บิชอป. :- อย่างไร บอกพ่อมาซิว่า ได้ตัดสินใจแล้วหรือยัง
- คริส. :- ตัดสินแล้วขอรับกระผม และกระผมขอเรียนว่า ตั้งใจว่าจะเดินตามรอยเท้าของผู้มีพระคุณ
- บิชอป. :- หมายความว่า จะบวชเป็นบาทหลวงหรือ
- คริส. :- ถูกแล้วขอรับกระผม
- บิชอป. :- แน่ใจหรือว่า ได้เลือกทางเดินถูกต้องแล้ว
- คริส. :- แน่ใจขอรับกระผม

- บิซ็อฟ. :- บอกเรื่องนี้ให้เมอร์ซีดีสทราบแล้วหรือยัง
- คริส. :- กระผมได้พูดกับเธอถึงอนาคตของกระผม และขอให้เธอช่วยตัดสินใจ แต่เธอก็ไม่ยอมทำเช่นนั้น เอมิเลียกับกระผมจึงได้ตกลงกันระหว่างเราเอง
- บิซ็อฟ. :- เอมิเลียว่าอย่างไร
- คริส. :- กระผมก็ไม่ทราบว่า เอมิเลียจะเลือกอาชีพอะไรเป็นหลัก แต่ที่ตกลงใจคือตกลงจะไม่บวชเป็นบาทหลวง
- บิซ็อฟ. :- นี่เขาอยู่ที่ไหน
- คริส. :- เมื่อกี้กำลังจะไปพบคุณผู้หญิง
- บิซ็อฟ. :- เข้าใจละ แปลว่าคริสโตบาล ตกลงที่จะรับใช้พระศาสนา ส่วนเอมิเลียนั้นตกลงจะอยู่รับใช้ลูกสาวของฉัน ถูกไหม
- คริส. :- ถูกแล้ว ขอรับกระผม
- บิซ็อฟ. :- ฉันเคยคิดว่า คริสโตบาลก็เคยประสงค์ที่จะอยู่รับใช้เมอร์ซีดีส
- คริส. :- (รู้สึกขวยเขิน) ขอรับกระผม แต่เดี๋ยวนี้เลิกแล้ว
- บิซ็อฟ. :- เพราะฉะนั้น จึงอยากจะเป็นบาทหลวง
- คริส. :- ขอรับกระผม
- บิซ็อฟ. :- ก็เป็นอันว่าตกลง และขอให้พระเป็นเจ้าประทานพร และนำทางไปสู่กุศลกรรมด้วย
- คริส. :- อาเมน! (คุกเข่าลงจูบแหวนของท่านบิซ็อฟ แล้วก็ไม่ได้พูดอะไรอีก เขาลุกขึ้น รีบเดินเปิดประตูสวนออกไป)
- บิซ็อฟ. :- กุศโลบายได้ประสบผลแล้ว ขอขอบคุณพระเจ้าด้วย ต่อไปนี้เมอร์ซีดีสก็จะเป็นสุข ขอพระเจ้าโปรดประทานอภัยด้วยในการที่ข้าพระองค์ต้องวางแผนในเรื่องนี้ (เมอร์ซีดีส ทำทางเดือดร้อนมาก รุ่งเข้ามา)
- เมอร์. :- คริสโตบาลอยู่ไหนคะ คริสโตบาล...

- บิซ็อฟ. :- ลาพ่อไปเมื่อกี่นี้เอง
- เมอร์. :- ลูกต้องพบเขาค่ะ เขาอยู่ที่ไหน
- บิซ็อฟ. :- อย่าเลยลูก ปล่อยเขาไปดีกว่า ลูกอย่าเอาเรื่องโลกียวิสัยไปรบกวนจิตใจเขาเลย
- เมอร์. :- ทำไมคะ คุณพ่อหมายความว่าอย่างไร
- บิซ็อฟ. :- คริสโตบาลได้ตกลงใจว่าจะใช้ชีวิตของเขาไว้ใช้พระผู้เป็นเจ้า
- เมอร์. :- จะบวชหรือคะ
- บิซ็อฟ. :- จ๊ะ
- เมอร์. :- โอ๊ย, (ตกใจ) คุณพ่อพูดเล่นนะ ไม่ใช่หรือคะ คริสโตบาลบวชไม่ได้ ต้องไม่บวช
- บิซ็อฟ. :- ลูกเอ๋ย ลูกเป็นอะไรไป
- เมอร์. :- (คุกเข่าลง) อย่าให้เขาบวชนะคะ คุณพ่อ คุณพ่อเกลี้ยกล่อมเขาสิคะ ให้เขาเลิกคิดที่จะบวช
- บิซ็อฟ. :- ลูกเอ๋ยลูก ลูกล้มตัวไปเสียแล้ว ลูกก็รู้ว่าพ่อมีตำแหน่งหน้าที่ในศาสนจักร ดังนั้นพ่อก็ต้องรับใช้พระศาสนา พ่อจะเกลี้ยกล่อมไม่ให้ชายหนุ่มบวช เพียงเพื่อให้ถูกใจหญิงสาวคนหนึ่งนั้นไม่ได้ดอก
- เมอร์. :- โอ้ คุณพ่อไม่เข้าใจว่าลูกรู้สึกอย่างไร
- บิซ็อฟ. :- พ่อเข้าใจนะ นับเดือนมาแล้ว ลูกได้ปล่อยให้ชายหนุ่มสองคนมาเวียนวนอยู่รอบตัวลูก ทำให้เสียเวลาทำงาน โดยลูกไม่ยอมตัดสินใจว่ารักใครแน่ พ่อจึงต้องวางแผนเร่งรัดให้เสร็จสิ้นไป ลูกก็ไม่ตัดสินใจสักที จนผู้ชายเขาต้องตกลงกันเอง
- เมอร์. :- แต่ไม่ยุติธรรมเลยนี่คะ วิธีที่เขาทำนะ
- บิซ็อฟ. :- พ่อไม่เกี่ยวเลยในเรื่องที่เขาตกลงกัน รู้แต่ว่าคริสโตบาลได้ตกลงที่จะบวชเพื่อทำงานด้านศาสนา และพ่อไม่มีเหตุที่จะ

ห้ามปรามเขา และพ่อก็จะไม่ห้ามเขา และลูกคงเข้าใจว่า
ที่พ่อวางแผนเร่งรัดเขานั้น ก็เพื่อความสุขของตัวเอง ลูก
อาจรู้สึกสะเทือนใจ เมื่อลูกต้องเสียเพื่อนชายไปคนหนึ่งใน
จำนวนสองคนที่สนิทสนมกับลูก แต่ไม่ช้าลูกก็จะเข้าใจว่า
ต้องเป็นไปอย่างนั้น และลูกก็จะเป็นสุขกับคนที่ยังอยู่กับลูก
ลูกรักผู้ชายอยู่สองคน รักเท่ากัน แต่คนหนึ่งก็จากไปแล้ว
ลูกจะรักคนที่เหลืออยู่เป็นทวีคูณ

เมอร์. :- คุณพ่อไม่เข้าใจหรือคะ ว่าลูกบูชาคริสโตบาล ไม่ใช่เอมิลิโอ
ดอกคะ

บิซ็อฟ. :- แล้วเมื่อสักครู่นี้ลูกบอกกับพ่อทำไมว่าชอบเอมิลิโอมากกว่า

เมอร์. :- คุณพ่อหาว่าลูกโลเลหรือคะ

บิซ็อฟ. :- แสดงว่าต้องให้ผู้อื่นช่วยตัดสินใจให้แทนตัวลูก แล้วชายหนุ่ม
ทั้งสองก็ตกลงกันได้เรียบร้อย และเมื่อเขาจะปฏิบัติตามที่ได้
ตกลงกัน ลูกก็อย่าไปว่าเขาเลย

เมอร์. :- (จะร้องไห้) คุณพ่อจะไม่มีวันเข้าใจผู้หญิง

บิซ็อฟ :- ว่ายังไงนะ

เมอร์ :- คุณพ่อจะไม่มีวันเข้าใจผู้หญิง อย่างน้อยก็ผู้หญิงคนนี้ ซึ่ง
เป็นลูกของคุณพ่อเอง (เดินไปเสีย สะอื้น)

บิซ็อฟ :- พระเป็นเจ้าโปรดช่วยด้วย งงไปหมดแล้ว ลูก ลูกของพ่อ
(เดินออกไปจากสวนช้า ๆ ต้องขบคิดปัญหาอย่างหนัก)

(ปิดม่าน)

ฉากสอง

ห้องในสำนักแม่ชี “แสนศรัทธา” ที่เซเรส เวลาได้ผ่านไปแล้ว ๑ ปี
(แม่อธิการนั่งนิ่ง อ่านหนังสืออยู่ที่โต๊ะครูหนึ่ง แล้วจึงหยิบกระดิ่งสั้น
แม่ชีคนหนึ่งเปิดประตูเข้ามา)

อธิการ :— นี่แม่แอกเนส ไปบอกเมอร์ซีดีส เอสปิโนซ่า มาหาหน่อย
(แม่ชีแอกเนสออกไป)

(ท่านอธิการ คิดอะไรสักอย่าง แล้วก็ถอนใจ)

อธิการ :— ถ้าคุณพ่อโคลอน ไม่รูปหล่ออย่างนี้ก็จะดีทีเดียว ฉันไม่เคย
ชอบอนุศาสนาจารย์ ที่หน้าตาดีเลย
(เมอร์ซีดีสเข้ามา เธอ चुบลงไปมาก)

เมอร์. :— คุณแม่ต้องการพบดิฉันหรือคะ

อธิการ :— จะ ฉันอยากจะพูดกับเธอสักหน่อย มีอะไรที่เธอควรจะรู้

เมอร์. :— ดิฉันพร้อมที่จะรับฟังค่ะ

อธิการ :— เรื่องเป็นอย่างนี้ ยังมีเวลาอยู่

เมอร์. :— เวลาอะไรคะ

อธิการ :— จะ ยังมีเวลา เวลาที่จะถอนตัว

เมอร์. :— ดิฉันไม่ประสงค์ที่จะถอนตัว

อธิการ :— เธอเข้าใจแจ่มแจ้งแล้วหรือ ว่าเธอพูดว่าอย่างไร

เมอร์. :— แจ่มแจ้งเจ้าค่ะ แจ่มแจ้งว่าดิฉันยอมสละสิ่งที่เป็นโลกียวิสัยทั้งหมด

อธิการ :— จะ โลกและโลกียวิสัย แต่ยังมีความทุกข์ที่ย่อมติดตามมา
จะทนไปตลอดชีวิตได้หรือ เธออย่าฝันไปว่า เธอประสบ
ความทุกข์ในโลก แล้วเธอจะประสบความสุขในศาสนา อาจ
ตรงกันข้ามก็ได้

เมอร์. :— ไม่อย่างนั้นดอกเจ้าค่ะ ดิฉันขอเรียนตรง ๆ ว่าดิฉันหวังจะพบ

ความสุขใจ จึงสมัครเข้าพึ่งศาสนา และตั้งใจจะอยู่ในคอนแวนต์ตลอดชีวิต เพราะดิฉันรู้สึกว่ายากนอกไม่มีอะไรจะให้ดิฉัน นอกจากความโศกเศร้าหมอง

อธิการ :— แต่อายุของเธอก็น้อยนิดเดียว

เมอร์. :— เด็ก ๆ อย่างดิฉันนี้แหละเจ้าคะ รู้สึกมาก หัวใจเด็กเล็ก ๆ อย่างดิฉันแตกสลายง่าย เด็ก ๆ อย่างดิฉันรู้สึกเจ็บแสบเสียใจง่ายมาก ดิฉันหาทางเยียวยาหัวใจของดิฉันที่ในโลกไม่ได้ จึงอยากจะรักษาความปวดร้าวทั้งหลายที่ในคอนแวนต์จริง ๆ นะเจ้าคะ

อธิการ :— ลูกเอ๋ย คำพูดของเธอทุก ๆ คำ แสดงว่าเธอยังไม่พ้นจากโลกีย์วิสัย เธอสมัครเข้ามาอยู่ในคอนแวนต์ ก็เพราะว่าเธอไม่ยอมให้โลกเห็นว่าเธอเป็นผู้แพ้ นั่นไม่ใช่วิธปฏิบัติสำหรับผู้ที่มิฐานะอย่างเธอ พระเป็นเจ้าสร้างเธอขึ้นมาสำหรับโลก และเธอก็ต้องแสวงหาความสุขในโลก ไม่ใช่แสวงหาที่นี่ ดิฉันขอบอกเธออีกครั้งว่ายังมีเวลาที่เธอจะถอนตัว

เมอร์. :— คุณแม่เจ้าขา ทำไมคุณแม่จึงอยากส่งดิฉันกลับไปสู่โลกเจ้าคะ

อธิการ :— เพราะฉันรักเธอมาก ไม่อยากจะทำให้เธอเสียโอกาสที่จะมีความสุขในโลก ลูกเอ๋ยลูก ในโลกนั้นมีความทุกข์โศกมากพอแล้ว โดยที่เธอไม่ต้องสร้างเพิ่มขึ้นมาอีก ฉันกำลังให้โอกาสเธอกลับไปยังโลกของความสุข เชื่อฉันเถิดก่อนที่จะสายเกินไป

เมอร์. :— ดิฉันไม่อยากที่จะกลับไป ทำไมคุณแม่จึงได้รังเกียจที่จะรับดิฉันให้มาอยู่ด้วย ดิฉันแน่ใจแล้ว และคุณพ่อก็คง....

อธิการ :— ท่านบิชอปมิได้ต้องการอย่างนั้นดอกนะ

เมอร์. :— ไม่ต้องการ ไม่ต้องการอะไรคะ

อธิการ :— จ๊ะ, ท่านบิชอปเขียนหนังสือมาถึงฉัน บอกมาอย่างนั้น เธอ
อยากรู้ จะอ่านให้ฟังเอาไหมล่ะ ?

เมอร์. :— ค่ะ ถ้าจะอนุญาตให้ดิฉันได้ฟัง

อธิการ :— (อ่าน) แม่อธิการที่นับถือ

ฉันได้รับจดหมายแจ้งเรื่องที่ลูกสาวของฉันมาขอให้รับ
ไว้ในวงการพระศาสนาโดยทันทีนั้นแล้ว ฉันใคร่จะขอให้แม่
อธิการได้ช่วยอธิบายให้ลูกสาวของฉัน เข้าใจว่าเป็นเรื่องที่
มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด และถ้าท่านอธิการจะช่วยใช้
อิทธิพลห้ามปรามได้ก็จะขอบคุณมาก ฉันเชื่อว่าการเข้าฟัง
พระศาสนาของเธอครั้งนี้ เธอจะหาความสุขมิได้เลย เพราะ
ว่าฉันรู้จักลูกสาวของฉันดี และรู้ยิ่งกว่าใคร ๆ ว่า เธอมี
อุปนิสัยใจคอเป็นคนของโลก และความสุขของเธออยู่ที่โลก
อย่างไรก็ดี ฉันจะเดินทางมาเซเรสในวันที่ ๑๔ เดือนนี้ และ
จะทันเวลาเข้าร่วมพิธี ถ้าเมอร์ซิดิสยังหัวดีไม่ยอมเชื่อผู้ใหญ่
ขอแสดงความนับถืออย่างจริงใจมาด้วย

ลงนาม ราฟาเอล เอสปิโนซ่า บิชอปแห่งซารากอสซา

เมอร์. :— ขอบพระคุณเจ้าค่ะ แต่ดิฉันก็ยังไม่เปลี่ยนความตั้งใจ

อธิการ :— ถ้าอย่างนั้น ฉันก็ไม่มีอะไรจะพูดอีก— เธอได้พบท่านอนุ-
ศาสนาจารย์คนใหม่ของเราแล้วหรือยัง

เมอร์. :— ยังค่ะ ดิฉันไม่เคยทราบที่ท่านอนุศาสนาจารย์กอนซาเล
ไปเสียแล้ว

อธิการ :— ท่านไม่ได้ไปไหน แต่ท่านป่วย และขอให้ท่านอนุศาสนาจารย์
โคลอนมาปฏิบัติงานแทน จนกว่า... อ้าว นั่นเธอเป็นอะไรล่ะ

เมอร์. :— ไม่มีอะไรดอกเจ้าค่ะ เวียนศีรษะ คล้ายจะเป็นลมไปเท่านั้น

อธิการ :— ไม่เป็นอะไรแน่หรือ

เมอร์. :- ไม่เป็นอะไรดอกเจ้าค่ะ คงจะตื่นเต้น มีการเปลี่ยนแปลง
ครั้งใหญ่ในชีวิตของดิฉัน ตื่นเต้นเมื่อไรก็มักจะพาลเป็นลม
เช่นนี้แหละ

อธิการ :- ไม่เป็นอะไรก็ดีแล้ว ฉันจะบอกอนุศาสนาจารย์โคลอนให้
เข้ามา จะได้มาแนะนำเกี่ยวกับชีวิตของเธอที่จะเปลี่ยนแปลง
รอสักครู่นะ

เมอร์. :- เจ้าค่ะ
(ท่านอธิการเปิดประตูออกไป)

เมอร์. :- (พูดกับตนเอง) อนุศาสนาจารย์ โคลอน! จะเป็นไปได้หรือ
คงใช่แน่ คริสโตบาลของฉัน! แม่พระบนสวรรค์ช่วยลูกด้วย
ลูกขอกำลังใจ (เมอร์ซีดีส เดินไปข้างหน้าแล้วคุกเข่าสวดมนต์
ในใจเจิบๆ อีกครู่หนึ่งอนุศาสนาจารย์โคลอนก็เปิดประตู
แล้วยืนอยู่ที่นั่น)

(คริสโตบาล โคลอน ไม่ได้เปลี่ยนไปมาก เขาพยายาม
จะสงบเสงี่ยมให้สมกับที่เป็นพระ เขายืนมองดูเมอร์ซีดีส
คุกเข่าสวดมนต์ และเพียงครู่เดียว ก็จำเธอได้ สะดุ้ง แต่ก็
สงบอารมณ์ไว้ได้ แล้วก็เดินเข้ามา คริสโตบาลหยุดชะงัก
อยู่ก่อนแล้วโอเบาๆ เพื่อทำให้เมอร์ซีดีสเหลียวมา เมอร์ซีดีส
เหลียวมาเห็น ยกมือขึ้นกุ่มหน้าออกยังไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี)

คริส. :- ขอพระเป็นเจ้าได้โปรดด้วย (เมอร์ซีดีสคุกเข่ารับพร) นั่งบน
เก้าอี้เถิด คุณผู้หญิง (เธอเลื่อนเก้าอี้มานั่งลงคล้ายฝัน ที่นั่น
มีเก้าอี้อยู่เพียงสองตัว โคลอนนั่งลงบนอีกตัวหนึ่ง) คุณผู้หญิง
แน่ใจแล้วนะในการที่จะบวชเป็นชี

เมอร์. :- (เสียงเบาๆ) แน่ใจเจ้าค่ะ

คริส. :- คุณผู้หญิงพร้อมที่จะเสียสละโลก และสิ่งที่เป็นโลกียวิสัย

- เมอร์. :- ดิฉันพร้อมเจ้าค่ะ
- คริส. :- คุณผู้หญิงเชื่อมั่นว่าจะไม่ต้องเสียใจในภายหลัง
- เมอร์. :- เชื่อกันเจ้าค่ะ
- คริส. :- คุณผู้หญิงแน่ใจว่าไม่ต้องการสิ่งใดที่เป็นเรื่องของโลก แน่ใจว่าจะไม่คิดแม้แต่ในจิตใจ คุณผู้หญิงแน่ใจว่าสามารถจะทำลายกิเลสทั้งหลาย เช่น โลภ, โกรธ, หลง.... และความรัก
- เมอร์. :- ค่ะ แต่ว่า...เอ๊ย ค่ะ ค่ะ แต่คุณพ่อโคลอนทำไมจึงต้องถามดิฉันอย่างนี้ ทำไมจึงต้องทรมานดวงจิตของดิฉัน ทำให้ดิฉันเศร้าสลด และต้องคิดถึงสิ่งที่ดิฉันอยากจะลืมให้หมด
- คริส. :- เพราะว่าหน้าที่ของอนุศาสนาจารย์ ที่จะต้องป้องกันไม่ให้คุณผู้หญิงกระทำการที่ไม่ถูกต้อง เป็นหน้าที่ของอนุศาสนาจารย์ที่จะดูว่าคุณผู้หญิงเหมาะสมแล้วที่จะเข้าสู่พิธีทางศาสนา ต้องดูว่าคุณผู้หญิงมีเหตุมีผลที่จะบวชเป็นชีซึ่งจะไม่มีใครห้ามปรามคุณผู้หญิง และมีใช่เป็นเพราะหนีจากโลกเพราะความเสียใจเท่านั้น
- เมอร์. :- ค่ะ ดิฉันเสียใจ เพราะว่า...เพราะว่า...
- คริส. :- พุดออกมาให้คุณผู้หญิง บอกว่าเสียใจ เสียใจทำไม บางทีอนุศาสนาจารย์จะช่วยเหลือได้ในขั้นนี้
- เมอร์. :- ขอบพระทานโทษคุณพ่อด้วย ที่ดิฉันจะต้องกล่าวว่า คุณพ่อเป็นคนสุดท้ายที่จะช่วยเหลือดิฉันได้
- คริส. :- อย่างนั้นเชียวหรือ ? เรื่องนี้บางทีก็พอจะเดาได้ เอมีลีโอทอร์เรสเป็นผู้ทำให้คุณผู้หญิงเสียใจ ถูกไหม ?
- เมอร์. :- เปล่าค่ะ จะให้ดิฉันบอกหรือคะว่าใครเป็นผู้ทำให้ดิฉันต้องเสียใจ
- คริส. :- บอกเถิด ความจริงเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด

เมอร์. :- คุณพ่อคิดอย่างนั้นก็ดีแล้ว คุณพ่อเองนั่นแหละเป็นผู้ที่ทำให้
ดิฉันเป็นอย่างนี้

คริส. :- อะไร จะเป็นไปได้หรือ

เมอร์. :- (ลุกขึ้นยืนจ้อง) ก็ได้เป็นไปแล้ว

คริส. :- เป็นไปแล้วอย่างไร

เมอร์. :- ก็คุณพ่อหนีดิฉันไป แล้วก็ไปบวช

คริส. :- แหม เข้าใจยากจริง ๆ

เมอร์. :- เอมีลิโอไม่ได้บอกหรือคะ

คริส. :- บอกอะไร

เมอร์. :- บอกว่า...บอกว่า...ดิฉันพูดไม่ออกค่ะ (จ้องตรงหน้าคริสโตบาล)
(คริสโตบาลสะดุ้ง) มองดูในลูกตาดิฉันซีคะคริสโตบาล นัยน์ตา
ดิฉันไม่ได้บอกอะไรคุณหรือ ?

คริส. :- (ดู) เมอร์ซีดีส อย่ายั่วผมอย่างนี้ซี ผมจะต้องเชื่อสัตย์ต่อ
พระศาสนา (หันไปเสีย)

เมอร์. :- ไม่เป็นประโยชน์อะไรดอกคะ คริสโตบาล คุณปิดดิฉันไม่อยู่
ดอกว่า คุณรู้สึกอย่างไร

คริส. :- ถูกแล้ว เมอร์ซีดีส คุณพูดถูกแล้ว ผมทราบว่ามันไม่ถูก
แต่ผมก็ช่วยอะไรไม่ได้ ผมนึกว่าจะไม่รักคุณ แต่ผมช่วยไม่ได้
ผมรักคุณ (กอดจูบเมอร์ซีดีสอย่างดุเดือด)

เมอร์. :- และดิฉันก็รักคุณ รักคุณตลอดเวลาจนบัดนี้ ดิฉันคิดอะไร
ไม่ออก นอกจากรักคุณ รักคุณ
(ประตูเปิดทันที และท่านอธิการปรากฏตัว ตกใจ ยืนนิ่งอยู่
เห็นเมอร์ซีดีส อยู่ในวงแขนคริสโตบาล โคลอน ท่านอธิการ
ทำใจกล้า เดินเข้ามา)

อธิการ :- คุณพ่อโคลอน นี้อะไรกันคะ

เมอร์. :- คุณแม่เจ้าขา ดิฉันเองเป็นผู้ผิด

คริส. :- ผมต่างหากเป็นผู้ผิด ผิดคนเดียว กรุณาอย่าตำหนิคุณผู้หญิง
คนนี้เลย

อธิการ :- ท่านบิชอปก็มาถึงแล้ว ท่านจะได้สอบสวนเรื่องนี้เอง เป็น
เรื่องใหญ่เกินที่ฉันจะพิจารณาเองได้ รออยู่ที่นี้ทั้งสองคนนะ
ฉันจะไปเชิญท่านมา และขอให้พระเป็นเจ้าช่วยคุณทั้งสองด้วย
(ออกไป)

เมอร์. :- (ตกใจมาก) ดิฉันทำอะไรลงไปคะ คริสโตบาล ดิฉันบาปหนัก
มาก และทำให้คุณพลอยเปราะเปื้อนไปด้วย ดิฉันอยากจะ
ตายเดี๋ยวนี้แหละ ให้รู้แล้วรู้รอดไป

คริส. :- อย่างนะ ยอดที่รัก การที่เรารักกันนั้นไม่เป็นบาปดอก บาป
ได้เกิดขึ้นเมื่อผมได้วิ่งเข้ามาพึ่งพระศาสนา เนื่องจากเสียใจ
ผมไม่มีสิทธิที่จะบวชเรียนได้ เมื่อในใจของผมยังเต็มไปด้วย
ความรัก ความรักสำหรับคุณ ความจริงนั้นจะว่าเป็นบาป
ก็ไม่ได้ เพราะความรักเป็นของขวัญที่พระเป็นเจ้าประทาน
ให้แก่มนุษยชาติ อยู่กับผมเถิด ยอดที่รัก และเราจะต่อสู้
เคียงบ่าเคียงไหล่กัน

เมอร์. :- เคียงบ่าเคียงไหล่กันคะ และต่อสู้ด้วยกัน และดิฉันจะไม่
หวาดหวั่นอะไรเลย แต่เขาคงไม่ให้เราอยู่ด้วยกันนั้นนะซิคะ
ที่ดิฉันจะทนไม่ได้

คริส. :- เขาอาจจะแยกเราทางกาย แต่ไม่มีใครจะแยกดวงวิญญาณ
ของเราได้

(ท่านบิชอปแห่งซาราโกสซ่าเข้ามา ทั้งสองแสดงความเคารพ)

บิชอป. :- ลูกรักของพ่อทั้งสองคน พ่อได้ทราบข่าวสลดใจที่ลูกได้กระทำ
ไป ซึ่งร้ายกาจยิ่งนัก ขอพระผู้เป็นเจ้าได้กรุณาต่อลูก ผู้ที่มี

บาปหนักนี้ด้วย เพราะว่า การลดหย่อนผ่อนโทษในเรื่องนี้
เกินอำนาจมนุษย์ที่จะพิจารณาได้

เมอร์. :- โอ้ คุณพ่อคะ ลูกบอกไม่ถูกว่าเสียใจอย่างไรที่เรื่องนี้เกิดขึ้น
แต่เรารักกันมากนี่คะ และเพิ่งจะทราบความจริงข้อนี้เมื่อ
นี้เอง

คริส. :- กระผมขอกราบเรียนพระคุณเจ้าว่า พระคุณเจ้าจะกรุณา
อย่างไรในเรื่องนี้ กระผมก็ยินดีรับโทษานุโทษทุกประการ

บิชอป. :- ตามปกติโทษก็ถึงชีวิต

เมอร์. :- โปรดเถอะค่ะ คุณพ่อ ให้เขาตายไม่ได้นะคะ

บิชอป. :- จริงของลูก พ่อให้เขาตายไม่ได้ แต่โทษที่เขาจะต้องรับนั้น
มีมากมายหลายประการ รวมกันแล้วก็พอประมาณว่าเสมอ
ด้วยสิ้นชีวิต จะต้องมิพิถีปลี้องเครื่องแต่งกายของคริสโตบาล
โคลอน

เมอร์. :- ซึ่งเป็นการเสียเกียรติต่อหน้าปวงชน ซึ่งเป็นความผิดของลูก
แท้ๆ ที่เดียว จะทำอย่างนั้นอย่างไรได้คะ ลูกมีชีวิตอยู่ดูไม่ได้
ดอกค่ะ (จับมือของท่านบิชอปแล้วคุกเข่าลงอ้อนวอน) คุณพ่อ
คะ สงสารเราบ้างเถิดค่ะ โดยเฉพาะตัวลูกเอง คุณพ่อจะ
ปล่อยให้ลูกตายเหี่ยวหรือคะ ถ้าคริสโตบาลถูกประจานให้
เสียเกียรติอย่างนั้น ลูกก็ต้องตาย คุณพ่อเป็นบิชอปก็จริง
แต่คุณพ่อก็เป็นมนุษย์ด้วย และเป็นพ่อด้วยซ้ำไป

บิชอป. :- จริงของลูก พ่อคิดว่าต้องเสียสละความเป็นคนธรรมดา เมื่อ
พ่อบวช แต่...แต่เดี๋ยวนี้ ความเข้มแข็งนั้นได้หย่อนลงไปเสียแล้ว
ในที่สุด พ่อก็รู้สึกว่ พ่อเป็นมนุษย์ธรรมดานั่นเอง

เมอร์. :- ดังนั้นคุณพ่อก็จะสงสารเราทั้งสองคน
(นั่งกันอยู่นานแล้วท่านบิชอปจึงเรียกคริสโตบาล)

บิซ็อฟ. :- คริสโตบาล

คริส. :- ขอรับกระผม

บิซ็อฟ. :- พ่อเคยสังเกตว่ามีประตูลับอยู่ข้างสวนนี้ รู้วิธีเปิดหรือเปล่า ?

คริส. :- (ยั้งงออยู่) ทราบขอรับกระผม กระผมเองเป็นผู้ถือกุญแจ เป็นประตู สำหรับอนุศาสนาจารย์ใช้เข้ามายังสวนนี้
(ท่านบิซ็อฟเดินไปโผล่หน้าต่าง)

บิซ็อฟ. :- ใช้ประตูนั้นอีกครั้ง เป็นครั้งสุดท้ายนะ

คริส. :- พระคุณเจ้าหมายความว่าอย่างไร

บิซ็อฟ. :- เฮอะ เฮอะ ลูกชายอย่าเสียเวลาเลย ไม่มีใครคอยมองดู
ปลดโปรงดี รีบไปเถอะ เมอร์ซีดีส์ด้วย รีบไปให้ถึงท่าเรือ
แล้วลงเรือลำแรกที่ออกจากเซเรส เอ้า เอาเงินนี้ไปใช้บ้าง
รีบไปเถิด อย่าเสียเวลาเลย

เมอร์. :- แล้วคุณพ่อล่ะคะ

บิซ็อฟ. :- ไม่ต้องเป็นห่วงพ่อ ขอให้ลูกทั้งสองไปเป็นสุขเถิด พ่อรู้ว่า
พ่อละเมิดกฎเกณฑ์ทางศาสนา แต่ภายในจิตนั้น มีคำสั่ง
ให้พ่อทำสิ่งที่ถูกต้อง และลูกทั้งสองจะหาความสุขตามปกติได้
โดยไม่ต้องพึ่งพระศาสนา คุณเข่าลงรับพรจากพ่อด้วย
(หนุ่มสาวทั้งสองคุกเข่าลง แล้วท่านบิซ็อฟก็จับมือของหนุ่ม
สาวให้ประสานกัน แล้วพ่อก็จูบแก้มลูกสาว)

เมอร์. :- (สะอื้น) คุณพ่อ!

บิซ็อฟ. :- คริสโตบาล, ฉันทกลูกสาวให้แล้ว

(หนุ่มสาวทั้งสองจูบแหวนท่านบิซ็อฟ แล้วก็ออกไปทาง
ประตูลับ ท่านบิซ็อฟยืนดูทางหน้าต่างอยู่เป็นนาน แล้วจึง
เดินไปที่โต๊ะเขียนหนังสือ หยิบกระดิ่งออกมาสั่นอย่างแรง
มีคนตะลิตะลานเข้ามา ๒ คน คือ อนุศาสนาจารย์ประจำตัว

ท่านบิซ็อฟ กับท่านอธิการแห่งสำนักชีนั้น)

บิซ็อฟ. :- เร็วเข้า เร็วเข้า ตามไปให้ทันนะ ฉันบอกให้เขาสวดมนต์
แต่ตัวฉันเองอ่านหนังสือ เลยรีบไป หมู่สาวคู่นั้นก็เลยถือ
โอกาสหนี

อนุ. :- หนีไปทางไหนขอรับกระผม

บิซ็อฟ. :- โผล่หน้าต่างมองดูเห็นไปทางถนนที่จะไปซารากือสซ่า

อนุ. :- กระผมจะตามไปจับตัวมาขอรับกระผม (ออกไปพร้อมด้วย
อธิการ)

บิซ็อฟ. :- เห็นจะปลอดภัยแล้ว ขอบคุณพระผู้เป็นเจ้าที่ทรงบันดาล
ให้ลูกสาวของข้าพระองค์ ได้มีความสุขในที่สุด (เดินไปเดินมา
อย่างไม่สบายใจ) คิดว่าได้เสียสละความเป็นมนุษย์บุญชน
เมื่อเข้าพิธีบวช แต่ที่จริงความเป็นคนธรรมดาก็ยังมิอยู่ ฉัน
ได้ช่วยให้ผู้ผิดหนีไปได้ ตัวฉันเองยังจะนั่งปฏิบัติงานอยู่ได้
อย่างไรกัน ดวงจิตภายในตอบออกมาแล้ว ว่าอยู่ไม่ได้ ก็
จริง ๆ อยู่ไม่ได้ (นั่งลงที่โต๊ะเขียนหนังสือ นั่งอยู่ครู่หนึ่งแล้ว
ก็เริ่มเขียนจดหมาย)

บิซ็อฟ. :- (อ่านจดหมายที่เขียน) “กราบเรียน ฯพณฯ

ข้าพเจ้ามีความเสียใจอย่างสุดซึ้งที่ต้องเรียนขอร้องให้
ฯพณฯ พิจารณาข้อเสนอที่จะพ้นจากหน้าที่บิซ็อฟแห่งซารา-
กือสซ่าของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้รู้สึกเมื่อสักครู่นี้เองว่า
ข้าพเจ้าไม่เหมาะที่จะดำรงตำแหน่งสูงในพระศาสนาต่อไป
ดังนั้นข้าพเจ้าจึงมีความประสงค์ที่จะพ้นจากหน้าที่ ดังนี้
จึงขอให้ ฯพณฯ ได้โปรดพิจารณาให้เป็นไปตามประสงค์
ของข้าพเจ้าด้วย

ขอแสดงความนับถืออันสูงยิ่งมายัง ฯพณฯ ด้วย

ราฟาเอล เอสปิโนซา บิชอปแห่งซารากอสซา

ถึง ฯพณฯ พระคุณเจ้า คาร์ดินัล รัมโปลา รัฐมนตรี

(ท่านบิชอปพับจดหมายใส่ซองและผนึกเรียบร้อย)

บิชอป. :- เสร็จแล้ว ได้ทำสิ่งที่คิดว่าถูกต้อง พระเป็นเจ้าเท่านั้นจะ
พิจารณาได้ว่าข้าพเจ้าถูกหรือผิด

(ท่านบิชอปเดินไปยังที่บูชาคุกเข่าลงและยกมือทั้งสองข้าง
ขึ้นกุมหน้าไว้)

บิซื่อพลาสิก

THE RESIGNATION OF THE BISHOP

**พระราชนิพนธ์ภาษาอังกฤษของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว**

สำนวนที่ ๒

บทนวนิยายในชุดพระสหายเล่าเรื่อง

ศาสตราจารย์ ละม้ายมาศ ศรีทนต์ แปลเป็นภาษาไทย

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๑

ประชาชนคนไทยหาได้ทราบไม่ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์นวนิยาย จนกระทั่งคณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ค้นพบ “กร” พระราชนิพนธ์ภาษาอังกฤษ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๐. เรื่อง The Resignation of the Bishop นี้ อยู่ในจำนวนพระราชนิพนธ์นวนิยาย ๑๕ เรื่อง ที่ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เป็นภาษาอังกฤษ ขณะที่ประทับอยู่ ณ ประเทศอังกฤษเพื่อทรงศึกษาวิชาการ. เมื่อได้พิจารณาอย่างละเอียดแล้ว พอจะกล่าวได้อย่างไม่ผิดพลาดว่า ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเพื่อทรงฝึกภาษาเท่านั้น มิได้มีพระราชประสงค์จะให้พิมพ์เผยแพร่แต่อย่างใดเลย.

แต่คณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าฯ (ซึ่งเรียกสั้น ๆ ว่า กรว.) เห็นว่า ควรแปลและพิมพ์เผยแพร่เพื่อจะได้ศึกษาพระราชกรณียกิจอย่างละเอียดได้. The Resignation of the Bishop อยู่ในชุดที่พระราชทานชื่อว่า “พระสหายเล่าเรื่อง” เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก ข้าพเจ้าจึงได้ขอให้ศาสตราจารย์ละม้ายมาศ สรทัตต์ แปลเป็นภาษาไทย และแปลได้ดีทีเดียว ข้าพเจ้าจึงขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

๑๒ ๒๕๒๖

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๖

บิชอปลาสิก*

นิยายสเปน

“การที่จะเป็นมนุษย์บุญชนด้วย แล้วก็เป็บาทหลวงด้วยในเวลาเดียวกันนะ ไม่เข้าท่าหรอกนะ” นักท่องเที่ยวเอ่ยขึ้นมาระหว่างที่เราคุยกันอยู่คราวหนึ่ง

“แต่ว่า” ผมตั้งข้อสังเกต “ถ้าบาทหลวงไม่ใช่มนุษย์บุญชนก็จะเป็นบาทหลวงที่ดีไม่ได้ล่ะซี เพราะว่าจะไม่เข้าใจคนที่ตนต้องสอนและต้องปลอบโยนเมื่อมีทุกข์”

“ก็จริงเหมือนกัน” นักท่องเที่ยวตอบ “อดีตบิชอป^๒คนหนึ่งซึ่งคุ้นเคยกับผมดีก็มักพูดอย่างนั้นเสมอ เขาว่านักบวชนั้นจะควรแก่การยกย่องที่สุดก็ต่อเมื่อได้เคยรู้รสชาติของชีวิตฆราวาสที่มีความสุขมาก่อน แล้วจึงยอมสละความสุขนั้นมาเป็นนักบวชด้วยความสมัครใจ บิชอปคนที่ผมพูดถึงก็จัดอยู่ในพวกนักบวชประเภทนี้ แล้วเขาก็รู้สึกภูมิใจว่าเขาเป็นนักบวชที่ดีด้วย ต่อมาก็เกิดเรื่อง ซึ่งทำให้บิชอปคนนี้เปลี่ยนความคิด และไม่ยอมพูดถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบของการมีครอบครัวก่อนบวชอีกเลย”

๑ แปลจากพระราชนิพนธ์เรื่อง “The Resignation of the Bishop” ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งในชุด “My Friend the Traveller” ๖ ตอน หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ให้ชื่อว่าชุด “พระสหายเล่าเรื่อง” ๖ ตอน ได้แปลแล้ว ๒ เรื่อง คือ “Castel di San Gabrielle” (ปราสาท เซนต์ กาบรีเอลล์) กับ “O Hana San” (โอ ฮานา ซัง)

๒ นักบวชชั้นผู้ใหญ่ในคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ปกติมีอำนาจปกครองอาณาบริเวณที่ศาสนจักรกำหนดด้วยราชบัลลังกิตดยสถานบัญญัติว่า มุขนายกมิสซัง แต่ในที่นี้ขอใช้ทับศัพท์

นักท่องเที่ยวนั้นตัวไปข้างหลัง และสูบซิการ์ตอนที่เหลือน้อยอย่างเจียน ๆ อยู่สักครู่ เหล้าในแก้วข้างตัวเขาพร่องไปเกือบหมดแล้ว ผมจึงรินเหล้าเต็ม และยื่นซิการ์ให้เขาอีกมวนหนึ่ง เพื่อไม่ให้เขาเลิกพูดถึงบิชีอพเพื่อนเขา นักท่องเที่ยวนั้นหัวเราะ

“ผมรู้นะว่าคุณไม่ยอมให้ผมกลับ” เขากล่าวพลางยิ้ม

“ผมไม่ให้คุณกลับหรอก จนกว่าคุณจะเล่าเรื่องบิชีอพของคุณให้ผมฟัง” ข้าพเจ้าตอบ

“เขาไม่ได้เป็นบิชีอพแล้วละ” เพื่อนของข้าพเจ้าพูดต่อ “เขาพบว่า เขาไม่สามารถเป็นบาทหลวงที่ดี แล้วก็ไปบั้งเกิดเกล้าของลูกในเวลาเดียวกันได้ ความรู้สึกของพ่อที่บั้งคับให้เขาจำต้องทำสิ่งที่ขัดกับหน้าที่ต่อศาสนา เขาจึงต้องลาจากเพศนักบวชมาเป็นฆราวาส เอาละ ผมจะเล่าให้คุณฟังตั้งแต่ต้นจนจบ”

ราฟาเอล เกเรโร แต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย เจ้าสาวเป็นคนบอบบาง เรื่องนี้มีคนเคยเตือนราฟาเอลแล้วเหมือนกัน แต่เขาไม่ยอมฟังเพราะกำลังหลงรักเธอ ฝ่ายเจ้าสาวก็พอกัน เธอยินกรานเช่นเดียวกับหญิงสาวทั้งหลายว่า เธอไม่สามารถจะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ ถ้าไม่ได้แต่งงานกับราฟาเอล เกเรโร ความจริงก็ไม่มีใครเชื่อหรอก นอกจากตัวเธอเอง และราฟาเอล กับแพทย์ประจำครอบครัวของฝ่ายหญิง ซึ่งบอกว่า เธออาจตายไปจริง ๆ ก็ได้ด้วยโรคที่นิยมเรียกกันว่า “อกหัก” หญิงสาวกับชายหนุ่มคู่นี้ก็เลยแต่งงานกันและมีความสุขมาก แต่ว่าความสุขนี้ก็อยู่ได้ไม่นาน แต่งงานกันยังไม่ทันครบปี ภรรยาสาวก็คลอดลูกตาย ลูกคนนี้เป็นผู้หญิง ได้ชื่อว่า ไดโลเรส ข้างฝ่ายราฟาเอลนั้นก็เศร้าโศกเสียใจมากที่สุดสูญเสียภรรยาไป จึงสละทางโลก ออกบวชเป็นพระ ทั้งลูกน้อยไว้ให้น้องสาวเลี้ยงดู

ราฟาเอลเป็นนักบวชที่ดี ปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด
จึง “ขึ้น” เร็ว จนกระทั่งได้รับแต่งตั้งเป็นบิชอปแห่งซาราโกสซาในที่สุด
โดโลเรสนั้นเล่าก็เติบโตขึ้นเป็นสาวสวย ประพิมพ์ประพายคล้ายแม่มาก
ทีเดียว พออาตายโดโลเรสก็ย้ายไปอยู่กับพ่อที่ซาราโกสซา เกเรโรนั้น
มีอำนาจเหนือผู้คนในเขตที่ตนปกครองในฐานะบิชอป แต่โดยปกติแล้ว
โดโลเรสมีอำนาจเหนือเกเรโรอีกทีหนึ่ง โดโลเรสมาอยู่ซาราโกสซาได้
ไม่นาน ก็ปรากฏว่ามีคนสนใจมาขอเรียนธรรมกับบิชอปเกเรโรกันมากมาย
มีทั้งคนที่สนใจจริง ทั้งคนที่ทำเป็นสนใจในเรื่องศาสนา มารดาของบิชอป
เป็นคนอเมริกัน บิชอปก็เลยได้ความคิดจากมารดาบ้างเล็กน้อยว่า
ควรจะอบรมเลี้ยงดูลูกสาวของตนเองอย่างไร แทนที่เขาจะกักลูกสาวให้
เห็นโลกเฉพาะในกรอบที่กำหนด เขายอมให้เธอคบหาสมาคมอย่างเสรี
กับชายที่มาเยี่ยมเยียน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เธอได้รับความ
สนุกสนานเพลิดเพลินยิ่งกว่าหญิงสเปนรุ่นราวคราวเดียวกันมาก

ในบรรดาแขกที่มาเยี่ยมเยียนนี้มี เคานต์ อันโตนิโอ โมเรส เด ลา
เบกา แห่งมอนต์คอร์บี หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “เดล เบกา” รวมอยู่ด้วย ชาย
ผู้นี้แสดงอย่างเปิดเผยว่ามีความผูกพันในตัวโดโลเรส และไม่ปิดบังด้วยว่า
สักวันหนึ่งเขาจะขอแต่งงานกับลูกสาวท่านบิชอป ส่วนโดโลเรสซึ่งต่างกับ
หญิงสเปนอื่น ๆ ก็มีได้รอให้ความรักของเธอดำเนินไปตามประเพณีนิยม
กลับสมัครรักใคร่ศิษย์คนหนึ่งของบิดา ชื่อ คริสโตบาล โคลอน คริสโตบาล
เป็นชายหนุ่มรูปงาม “งามเกินกว่าที่จะรับใช้ศาสนา” ดังที่โดโลเรส
กล่าวอย่างคะนองปาก อันที่จริงเขาก็เป็นคนดีทุกอย่าง เสียอย่างเดียวคือ
หึงจัด เขาเห็นใคร ๆ เป็นคู่แข่งไปหมด ไม่ว่าใครจะเข้าไปใกล้โดโลเรส เขา
เป็นต้องเกลียดหน้าหน้าหมดทุกคน ถึงแม้ว่าเขาเองก็มั่นใจอยู่แล้วว่าโดโลเรส
นิยมชมชอบเขา อากัปกริยาของโดโลเรสแสดงอย่างชัดเจนว่าเธอต้องใจ
คริสโตบาล หนุ่มรูปงาม มากกว่าคนอื่น แม้ว่าเธอจะไม่ได้แสดงด้วยวาจา

เหตุการณ์ทั้งหลายทั้งปวงก็น่าจะลงเอยด้วยดีสำหรับทุกคนที่เกี่ยวข้อง หากไม่มีใครมาก่อวุ่น

นั่นก็คือหลานสาวของบิชอป ชื่อ คอนสเวโล ซึ่งมาอยู่ที่บ้านของบิชอปที่ซารากือสซ่าเหมือนกัน ลำพังคอนสเวโลเอง ถ้าไม่เอาไปเทียบกับคนอื่น ก็ดูไม่ซีริบซีเหร่สัก แต่ถ้าเทียบกับโดโลเรสแล้วก็ทั้งกันไกลลิบทีเดียว โดโลเรสนั้นเอบางร่างน้อย มือเท้าเล็กที่สุดในซารากือสซ่า ส่วนคอนสเวโลนั้นรูปร่างค่อนข้างจะเถอะทะ หน้าตาก็พึ่นๆ มือเท้าใหญ่ โดโลเรสเป็นคนร่าเริง ส่วนคอนสเวโลนั้นดูจะเป็นคนเจ้าอารมณ์ ทั้งสองคนนี้นัยน์ตาดำเป็นมันลึบครือกัน แต่ของคนแรกนั้นดูยิ้มแย้มอยู่ตลอดเวลา ส่วนของคนหลังมีแววดุ แม้กระทั่งเวลาที่ริมฝีปากเธอแย้มยิ้ม อันที่จริงลูกพี่ลูกน้องสองคนนี้สนิทสนมกันดี และไม่มีเรื่องอะไรจะต้องปิดบังไม่ให้อีกคนหนึ่งรู้ หรืออาจมีบ้างก็ไม่มาก ด้วยความไว้วางใจในญาติสนิท วันหนึ่งโดโลเรสเล่าความในใจให้คอนสเวโลฟังว่า เธอรักคริสโตบาลโคลอน คอนสเวโลก็รับฟังโดยมิได้ออกความเห็นวาทะไร แต่ทว่านับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เธอก็เริ่มเห็นห่างจากโดโลเรสเสมือนหนึ่งไม่ใช่ญาติสนิท เธอรู้สึกเกลียดโดโลเรสขึ้นมาทันที เพราะเธอเองก็ต้องใจในหน้าตาทำทางคมสันของคริสโตบาลเช่นกันด้วยอารมณ์แรงร้อนแบบสเปน เธอตั้งปณิธานอย่างแน่วแน่ว่าจะต้องชิงคริสโตบาลมาเป็นของเธอให้ได้ไม่เร็วก็ช้า บัดนี้เธอพบคู่แข่งแล้ว จึงตัดสินใจว่าจะต้องกำจัดเสียให้ได้ไม่ว่าด้วยวิธีใดก็ตาม เธอคิดอยู่หลายตลบ แล้วจึงตกลงใจเลือกแผนการที่เธอคิดว่าปลอดภัยที่สุด ทุกวันเธอจะพูดกับเคานต์เดลเบกาถึงโดโลเรส แนะนำเขาว่าควรจะรีบแต่งงานกับโดโลเรสเสีย เพราะมีคนหมายปองเธอมากมาย มิฉะนั้นอาจจะสายเกินไป ในที่สุดแผนการนี้ก็สำเร็จสมประสงค์ เคานต์อันโตนิโอจัดการสู่ขอโดโลเรสต่อบิชอป

“สำหรับตัวผมเองนั้น” มอนซินญอร์^๑ เกเรโรกล่าว “ผมไม่ขัดข้องที่ลูกสาวผมจะแต่งงานกับคนตระกูลสูงอย่างคุณ แต่ผมรักลูกผมและมีความปรารถนาอยู่อย่างเดียว คืออยากเห็นแกมีความสุข เพราะฉะนั้นผมต้องขอผิดเวลาสักหน่อยก่อน ต่อเมื่อแน่ใจว่าตัวแกเองต้องการอย่างไรแล้ว จึงจะตอบให้คุณทราบ”

เวลาต่อมาในวันเดียวกันนั้น บิซ็อฟได้เรียกลูกสาวมาพบ

“คุณพ่อขา ทำไมคุณพ่อถึงดูขึงขังนักคะ” โดโลเรสพูดอย่างสนุกขณะที่เข้ามาในห้องเขียนหนังสือ

“พ่ออยากจะพูดอะไรกับลูกสักหน่อยจ๊ะ” เขาตอบ พลาซซี่ให้เธอนั่งที่เก้าอี้นวมตัวเดียวที่เขามืออยู่

“เดี๋ยวก่อนค่ะ” เธอพูด “ลูกไม่นั่งจนกว่าคุณพ่อจะบอกลูกก่อนว่าจะไม่ดุลูก วันนี้ลูกดีมาตลอดวันเลยค่ะ”

“ไม่หรอก” บิดาของเธอกล่าว “พ่อไม่ดุลูกหรอกจ๊ะ พ่ออยากจะถามอะไรลูกสักหน่อยเท่านั้นแหละ ไม่ใช่เรื่องเล่น ๆ แล้วก็สำคัญมากด้วยจ๊ะ” โดโลเรสหาว่าเป็นการใหญ่

“เรื่องการแต่งงานของลูกนะ” บิซ็อฟกล่าวต่อไปด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ

โดโลเรสหายง่วงทันที ดวงตาอันวาวใสแสดงความกระวิกระวาด บิซ็อฟยิ้ม เพราะยังไม่เคยเห็นหญิงคนไหนที่ไม่หูผึ่งขึ้นมาโดยฉับพลันเมื่อได้ยินคนกล่าวขวัญถึงเรื่องการแต่งงาน เพราะถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ แม้ว่าก่อนหน้านี้เธอจะรู้สึกเบื่อหน่ายเพียงใดก็ตาม

“หรือคะ” โดโลเรสถาม

“เคานต์ เดลเบกา นี่ลูกคิดว่าเป็นยังไง” บิซ็อฟถาม

“เคานต์ อันโตนิโอ โมเรส เด ลา เบกา แห่งมอนต์คอร์บี” โดโลเรส

๑ เป็นคำเรียกหรือนำหน้าชื่อนักบวชชั้นผู้ใหญ่ในนิกายโรมันคาทอลิก

กล่าว “เอ้อ ลูกคิดว่า เขามีชื่อยาวดีค่ะ”

“อย่าพูดเป็นเล่นไปนะ” บิดาของเธอพ่อ “บอกพ่อหน่อยซิว่าลูกเห็นเขาเป็นอย่างไร”

“ก็เห็นเขาเป็นคนพิน ๆ ธรรมดา ๆ เท่านั้นแหละค่ะ” เธอตอบตรง ๆ

“แต่ก็ไม่พิน ๆ อย่างเพื่อนหนุ่ม ๆ ของลูกอีกหลายคนนะจ๊ะ” บีชีพตั้งข้อสังเกต

“แล้วอายุอานามก็เกือบสี่สิบเข้าไปแล้ว” โดโลเรสกล่าว

“นั่นไม่ใช่ความผิดของเขานี้จ๊ะ” บีชีพติง “แล้วคนปุนนี้นะ เป็นสามมิตีดีกว่าคนหนุ่ม ๆ เสียอีกนะ”

“แต่ลูกไม่เห็นว่าเขาจะเกี่ยวกับลูกยังงัยเลยนี่คะ” เธอพูด

“เกี่ยวซีลูก” บิดาตอบ “เขามาพูดจาสุขอลูกนะซีจ๊ะ”

“แล้วคุณพ่อว่ายังงัยล่ะคะ” เธอถาม

“พ่อบอกเขาว่าพ่อนะไม่ขัดข้องหรอก” บีชีพตอบ “แต่พ่อจะต้องพูดกับลูกก่อน ถ้าจะให้พ่อลงความเห็นในเรื่องนี้ละก็ พ่อก็ต้องบอกลูกว่า ให้รับเขาเถิด เขาเหมาะสมกับลูกมากที่สุดทีเดียว”

“แต่ว่าลูกไม่รักเขานี้คะ” เธอประท้วงอย่างกระเจ้ากระงอด

“นานไปก็รักเขาเองแหละจ๊ะ” บิดาพูดด้วยความอ่อนโยน “พ่อรู้ว่าเขารักลูก แล้วก็จะสามมิตีดีของลูกด้วย ขอให้ลูกจำไว้เถิดว่า พ่อนะมีความต้องการอยู่อย่างเดียวเท่านั้นแหละ คืออยากเห็นลูกเป็นฝั่งเป็นฝา และมีคนดูแลที่ดี ลูกจะผัดเวลาเอาไปคิดก่อนก็ได้ ตกลงใจอย่างไรเมื่อไร จึงค่อยบอกพ่อ”

นับแต่วันนั้นเป็นต้นไป โดโลเรสก็ถูกกักตัวให้อยู่ตามลำพังคนเดียวตามคำสั่งของบีชีพ ใครจะไปพบเธอไม่ได้ แม้แต่เคานต์อันโตนิโอเองสำหรับคริสโตบาล โคลอน นั้น บีชีพไม่ยอมให้พบกับโดโลเรสเด็ดขาดเนื่องจากคอนสเวโลเล่าให้ฟังถึงความลับของโดโลเรสที่เปิดเผยกับตน

โดยทำท้าวตนถือเป็นหน้าที่จะต้องบอกกล่าวให้ลุงทราบ มอนซินญอร์
จึงต้องหาทางป้องกันก่อนที่จะเกิดเรื่องไม่เหมาะสมไม่งามขึ้น

“กำแพงศิลาหาอาจเป็นเรือนจำไม่
ซีเหล็กไซจะมั่นคงเป็นกรงขัง”^๑

เป็นความจริงที่สุดในกรณีนี้ บ้านของบิชอปนั้นมีผนังเป็นหิน หน้าต่าง
ชั้นล่างติดลูกกรงเหล็กไว้น่าหนาเช่นเดียวกับบ้านส่วนมากในสเปน
แต่ถึงกระนั้นก็ไม่สามารถกีดกันมิให้โดโลเรสพบปะพูดคุยกับชายคนรัก
ทุกคืนได้ โดยที่เขาอยู่นอกหน้าต่างและเธออยู่ข้างใน การที่โดโลเรส
จะออกไปนอกบ้านหรือจะให้คนรักเข้ามาในบ้านก็ไม่มีความสะดวกเลย
แม้แต่น้อย ทั้งนี้ก็เพราะความไม่คงเส้นคงวาของคนสเปนที่ทั้งประตูด้านหน้า
เปิดไว้ ในเมื่อป้องกันด้านหน้าต่างเสียแข็งแรง แต่ทั้งสองก็รักษาเกียรติ
มิได้ล่วงล้ำเขตดังกล่าวนี้ อย่างน้อยที่สุดก็ในระยะแรก ต่อมาภายหลัง
เมื่อถูกเกลี้ยกล่อมทุกวันให้แต่งงานกับเคานต์อันโตนิโอ โดโลเรสจึงตกลง
ยินยอมที่จะหนีตามคริสโตบาลไป ทั้งสองช่วยกันกะการทางช่องหน้าต่าง
ตอนค่ำของวันที่นัดหมาย คริสโตบาลจะนำม้ามาคอยอยู่ที่ใต้ต้นไม้ใกล้
ตัวบ้าน เขาเองจะซ่อนอยู่ในเงากำแพงข้างประตูด้านหน้า โดโลเรส
จะรวบรวมเครื่องเพชรนิลจินดาและของอื่น ๆ ที่เธอหวงแหน แล้วเล็ดลอด
ออกไปทางประตูด้านหน้าซึ่งเปิดอ้าอยู่ ไปสมทบกับคริสโตบาล ทั้งสอง
ก็จะขึ้นมาไปด้วยกัน แล้วไปเข้าพิธีแต่งงานกัน แผนการนี้คงจะสำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี หากแต่โดโลเรสเป็นคนที่ไม่ระแวดระวังคนอื่น จึงเล่าเรื่องนี้
ให้คอนสเวโลฟังด้วยความไวเนื้อเชื่อใจ

ตกค่ำเมื่อคริสโตบาล โคลอน มายังหน้าต่างที่เคยมาคุยกับหญิง
คนรักของเขาทุกคืน เขาก็ประหลาดใจที่พบชายคนหนึ่งยืนอยู่ที่หน้าต่างนั้น

๑ ภิญโญ ศรีจำลอง แปลเป็นร้อยกรอง

ก่อนแล้ว ในห้องมีหญิงคนหนึ่งกำลังคุยอยู่กับชายคนนั้น จากเงาไม้ที่เขา ยืนอยู่ เขาเพิ่งตามอง เห็นหญิงนั้นสวมเสื้อและผ้าลูกไม้คลุมศีรษะเหมือน ที่เขาเคยเห็นโดโลเรสสวมบ่อย ๆ ทันใดนั้นไพรชาก็ลุกพับขึ้นมาในหัวใจ เขา เขายากจะวิ่งเข้าไปทางชายที่ยืนอยู่นอกหน้าต่างนั้นให้ตาย แต่ก็ ยับยั้งซึ่งใจไว้ได้โดยพลอบใจตนเองว่า หญิงนั้นคงไม่ใช่โดโลเรส เพราะ ขณะนี้เป็นเวลาที่โดโลเรสน่าจะอยู่ข้างในและเตรียมตัวที่จะหนีไปด้วยกัน มากกว่า เขาจึงยืนคอยเงียบ ๆ อยู่ในเงา สักครู่ก็ได้ยินเสียงเอ่ยชื่อเขา เขาจึงเงยหูฟังเต็มที่

“สายของฉันบอกว่าคุณกำลังจะหนีตามคริสโตบาล โคลอน ไป” ชายผู้นั้นกล่าว “แล้วคุณยังบอกได้ว่าคุณรักผม”

“แต่ดิฉันก็รักคุณจริง ๆ ค่ะ” หญิงสาวประท้วง “คุณไม่เห็นหรือคะ ว่า นั่นน่ะเป็นอุบายต่างหากล่ะ คุณพ่อกักตัวดิฉันไว้ในห้องนี้ และไม่ยอม ให้ดิฉันแต่งงานกับคุณหรือกับใครทั้งนั้น ดิฉันจึงนัดกับคริสโตบาลว่า จะหนีไปกับเขา ไปกลางทางคุณก็ไปชิงตัวดิฉันกลับมา คุณพ่อก็จะต้อง ยอมให้ดิฉันแต่งงานกับคุณแน่ ๆ เพราะนี่ถึงบุญคุณนี้ คุณไม่เห็นรีคะ”

“ผมเห็นแล้วละทีนี้” ชายผู้นั้นร้องออกมาด้วยความตื่นเต้นดีใจ “คุณนี่หลักแหลมจริง ๆ ยอดรักของผมช่างวิเศษเหลือเกินที่คิดแผนการณ์นี้ ขึ้นมาได้ บทบาทที่ผมจะต้องแสดงนั้น ผมก็จะไม่ให้ผิดพลาดเลย เชื่อผมเถอะ ผมจะกลับไปเตรียมตัวก่อนนะจ๊ะ”

เขาจับมือที่หญิงสาวยื่นมาให้ทางช่องลูกกรง แล้วก็เดินฝ่าความมืด ไป พลังทำเพลงเบา ๆ ในลำคอด้วยความกระหึ่มใจ ฝ่ายคริสโตบาล นั้นรู้สึกเดือดดาลจนแทบจะฆ่าได้ไม่ว่าใครที่มาขวางหน้า โชคดีที่ไม่มีใคร อยู่ที่นั่นนอกจากตัวเขาเอง จึงไม่มีใครให้เขฆ่า สักครู่เขาก็ฉลุนฉลน ไปจากต้นไม้ที่เขายืนฟังอยู่

ครั้นถึงเวลานัด เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างเงียบสัจดลงแล้ว โดโลเรสก็แอบ

ออกมานอกบ้าน เธอสวมเสื้อสีขาว มีเสื้อคลุมสีดำทับอีกทีหนึ่ง และมี
ผ้าลูกไม้สีขาวคลุมกระชับศีรษะ ในมือของเธอมือห่อเล็ก ๆ เป็นห่อของมีค่า
ที่เธอหวงแหนที่สุด เธอเหลียวซ้ายแลขวา แต่ไม่พบอะไรนอกจากเงาไม้
ตะคุ่ม ๆ ไกลออกไปมีแสงตะเกียงจากลานบ้านส่องลงมาเป็นหย่อม ๆ เธอ
แปลกใจว่าทำไมชายคนรักของเธอจึงยังไม่มา เกิดอุบัติเหตุแก่เขาหรือเปล่า
หนอ เธอยืนรี ๆ รอ ๆ อยู่สักครู่ แล้วก็ทำเป็นใจกล้า เดินไปยังที่ซึ่งคริส-
โตบาลินัดว่าจะนำม้ามาคอยท่าอยู่ สักครู่ต่อมาใจของเธอเต้นแรงด้วย
ความดีใจ เมื่อเห็นชายคนหนึ่งสาวเท้าเข้ามาหาเธอ คงจะเป็นชายคนรัก
ของเธอแน่ เธอตั้งใจว่าจะต้องต่อว่าให้สาสมที่เขามาช้า แต่เมื่อชายคนนั้น
เข้ามาใกล้เธอก็รู้สึกผิดหวังอย่างยิ่งเมื่อเห็นว่าไม่ใช่คริสโตบาล

“ขอโทษ” ชายผู้นั้นกล่าวเมื่อมาถึง “คุณคือซินญอรिता^๑โดโลเรส
เกรโร ใช่ไหมครับ”

“ใช่ค่ะ” เธอตอบ

“ซินญอร์^๒คริสโตบาล โคลอน ให้ผมช่วยนำจดหมายนี้มาให้คุณ”
เขาอธิบาย

เธอรับจดหมายด้วยมืออันสั่นเทา “กรุณาชูตะเกียงของคุณขึ้นหน่อย
ค่ะ ดิฉันจะได้อ่าน” โดโลเรสกล่าว ชายผู้นั้นทำตามที่เขาขอร้อง ข้อความ
ที่เธออ่านมีดังนี้

“คืนนี้ผมได้พบว่า แสงแห่งความสัจย์อาจจะฉายออกมาจาก
ดวงตาของยูดาส^๓ก็ได้ ดังนั้น ผมจึงจะไปเสียให้พ้นจากซารากือสซ่า
ตลอดกาล ลาก่อน”

๑ คำนำหน้าสุภาพสตรีโสด แสดงความเคารพ

๒ คำนำหน้าสุภาพบุรุษ แสดงความเคารพ

๓ ยูดาส อิสคาริโอท สาวกคนหนึ่งของพระเยซู ภายหลังทรยศต่อพระองค์ โดย
ทั่วไปหมายถึงผู้ทรยศ

ไม่มีลายเซ็นชื่อผู้เขียน แต่โดโลเรสจำได้ว่าเป็นลายมือของคริสโตบาล
นี่หมายความว่าอะไร เธออ่านแล้วอ่านอีกก็ยังไม่รู้เรื่องมากไป
กว่าเดิม

“ซินญอร์คริสโตบาลอยู่ที่ไหนคะ” เธอถาม น้ำเสียงแสดงความ
กระวนกระวาย

“ป่านนี้เขาคงไปไกลโซแล้วละครับ” ชายคนนั้นตอบ “เขาสวนทาง
กับผมเมื่อสักครู่นี้เอง และขอให้ผมนำจดหมายมาให้คุณ เขายี่ม้าไปครับ”

“มีใครไปกับเขาหรือเปล่าคะ” เธอถาม

“มีคนใช้สองคนครับ” ชายผู้นั้นตอบ

“เขาไปทางถนนไหนคะ” เธอถาม

“ทางถนนไปเมืองปามปาอุนา” เขาตอบ

“คุณคิดว่าจะตามไปทันเขาไหมคะ ถ้าหากดิฉันจะขอให้คุณช่วย
ถือจดหมายไปให้เขา” เธอถามด้วยความวิตกกังวล

ชายผู้นั้นยกไหล่ “ม้าที่ซินญอร์ขี่ไปนั้นวิ่งเร็วมากครับ” เขากล่าว
“แล้วผมก็ไม่มีม้ายี่ม้าด้วย แต่ถึงแม้ผมจะมีม้า ก็ไม่แน่ว่าจะหาเขาพบ ซินญอร์
คริสโตบาลอาจไปไหนต่อไหนก็ได้ ผมตามหาเขาทั่วสเปนไม่ได้หรอกครับ”

“คุณจะได้รับค่าตอบแทนอย่างสูงทีเดียวนะคะ ถ้าคุณรับปาก”
โดโลเรสกล่าว แล้วถอดแหวนวงหนึ่งยื่นให้เขา “นี่ไงคะ คุณจะได้รับ
แหวนวงนี้ตอบแทน ถ้าคุณรีบจะนำจดหมายของดิฉันไปให้คริสโตบาล”

“เก็บเครื่องเพชรของคุณไว้เถิด” ชายผู้นั้นกล่าวห้วนๆ แต่ไม่ถึงกับ
แข็งกร้าว “ผมเป็นคนยากจนก็จริง แต่ก็ใช่ว่าจะคดในช่องอในกระดุก
หลอกหลวงหญิงสาวเอาเครื่องเพชรของเธอ โดยรับทำงานที่ผมรู้อยู่แก่ใจ
ดีกว่า ยังไงๆ ก็ทำไม่ได้ ผมเสียใจครับที่ช่วยอะไรไม่ได้ ราตรีสวัสดิ์ครับ
ซินญอริตา”

พอสิ้นคำ ร่างของชายผู้นั้นก็กลับไปในความมืด ปลอ่ยให้โดโลเรส

ยืนอยู่คนเดียว เธอหันกลับเดินไปบ้าน งุนงงคิดอะไรไม่ออก เธอเข้าไปในบ้าน แล้วย่องขึ้นบันไดไปยังห้องของเธอคล้ายคนละเมออาศัยแสงเทียน เธออ่านจดหมายฉบับนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าหลายตลบ อย่างน้อยที่สุดก็มีข้อที่แจ่มแจ้งอยู่ข้อหนึ่ง เขาตั้งฉายาเธอว่ายูดาส ข้อนี้ทำให้เธอเข้าใจยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด เธอทำอะไรหรือเขาจึงตั้งฉายาเธอเช่นนี้ เธอไม่เชื่อต่อเขาอย่างไร เธอจำไม่ได้แม้แต่กรณีเดียวที่เขาสมควรจะกล่าวหาเธอเช่นนี้ การประณามโดยไม่ฟังเหตุผลของเธอเป็นการไม่ยุติธรรมอย่างยิ่ง คิดได้เช่นนี้แล้ว น้ำตาก็ไหลพราก เธอร้องไห้สะอึกสะอื้น จนกระทั่งหลับไปด้วยความเหนื่อยอ่อน

รุ่งเช้าโดโลเรสย่องไปที่ห้องคอนสเวโล นัยน์ตาของเธอบวมช้ำ จิตใจหดหู่ เธอเล่าความทุกข์ของเธอให้คอนสเวโลฟังอย่างละเอียดลออ โดยไม่อำพรางเลยแม้แต่หน่อย คอนสเวโลก็แสดงความเห็นอกเห็นใจ ปลอบโยนเธอว่า ไม่ควรเศร้าโศกเสียใจที่ถูกชายทอดทิ้ง เพราะการที่เขาทำเช่นนั้นย่อมแสดงว่าเขาไม่มีค่าควรแก่เธอ พร้อมทั้งอธิบายว่า ตลอดเวลาคริสโตบาลอาจรักเธอเล่น ๆ เท่านั้น ครั้นเขาเห็นว่า เรื่องชักจะไปไกลก็เลยถอนตัว โดโลเรสนั้นมองตื้อเพราะความปวดร้าวใจ ยอมรับคำอธิบายของคอนสเวโลโดยดีและมิได้ปริปากว่าอะไร เธอกลับไปยังห้องของเธอ แล้วปิดประตูลงกลอนขังตนเองอยู่ในห้องตลอดวัน อ้างว่าเธอปวดศีรษะ

ฝ่ายคอนสเวโลนั้น เธอเกิดความรู้สึกเป็นครั้งแรกว่า เธออาจจะพูดมากเกินไปเสียแล้ว คริสโตบาลก็จากซาราก็อสซ่าไปเสียแล้ว และไม่มีใครทราบด้วยว่าเขาไปแห่งหนตำบลใด เธอเริ่มสำนึกว่า ความสำเร็จนั้นจะมีประโยชน์อันใดเล่า ในเมื่อเธอเองมิได้รับผลตามที่ต้องการเลย การที่เธอทำให้คริสโตบาลต้องพลัดพรากจากโดโลเรสนั้นก็เป็นการพรากเขาจากตัวเธอเองด้วยเหมือนกัน ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่เธอรู้สึกเสียใจที่แผนการของเธอสำเร็จเป็นอย่างดี เธอเริ่มคิดว่า จะนำคริสโตบาลกลับมา

ซาราก็อสซ่าด้วยวิธีใด จึงจะแนบเนียนที่สุด แต่อย่างกระนั้นเลย หากโดโลเรสยังครองตนเป็นโสดอยู่ โอกาสที่เธอและคนรักของเธอจะคืนดีกันก็ย่อมมีอยู่เสมอ ดังนั้นจึงควรจัดการให้โดโลเรสแต่งงานไปเสีย ด้วยเหตุนี้คอนสเวโลจึงหนุนให้เคานต์ เดล เบกา เร่งเร้าเรื่องการสู่ขอโดโลเรส เธอคุยกับโดโลเรสถึงเคานต์ เดล เบกา ทุกวัน ในที่สุดเมื่อถูกบิดาเร่งเร้าและถูกคอนสเวโลกววนใจหนักขึ้น โดโลเรสก็ยินยอมแต่งงานกับเคานต์ อันโตนิโอ โมเรส เด ลา เบกา แห่งมอนต์คอร์บี ทั้งบิชอปและคอนสเวโลและแม้แต่เคานต์ เดล เบกา เอง ก็ไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงที่โดโลเรสยินยอม นั่นคือข่าวเรื่อง คริสโตบาล โคลอน หันเข้าพึ่งศาสนาเป็นเครื่องปลอบประโลมใจเสียแล้ว

ชาวเมืองซาราก็อสซ่า รวมทั้งบิชอปเอง พวกกันกล่าวขวัญว่าเคานต์ อันโตนิโอ โมเรส เด ลา เบกาแห่งมอนต์คอร์บี นั้นคู่ควรกับบุตรสาวคนสวยของบิชอปที่สุด เคานต์ เดล เบกา นั้นสืบเชื้อสายจากตระกูลเก่า ซึ่งเป็นที่นับหน้าถือตาตระกูลหนึ่ง อันที่จริงเชื้อสายของเขามาจากสองตระกูลซึ่งมาเป็นทองแผ่นเดียวกันมากกว่า ข้อนี้ทุกคนทราบดี แต่ที่คนเหล่านี้ไม่ทราบก็คือว่า เคานต์ผู้นี้เป็นที่รู้จักดีในกรุงมาดริดว่าเป็นคนเจ้าชู้ และการที่เขาต้องรีบออกจากเมืองหลวงมาอยู่ที่ซาราก็อสซ่า ซึ่งเป็นเมืองเงียบ ๆ นั้นก็เป็นกลอุบายมากกว่าเป็นเพราะใจรัก ดังนั้น บิชอปจึงพอใจในการแต่งงานของบุตรสาวมาก ทุกคนในซาราก็อสซ่าก็พากันชมชอบไปด้วย ส่วนโดโลเรสเองนั้นมิได้ยินดียินร้ายแต่ประการใดเลย แม้ว่าเธอจะไม่รักเคานต์ เดล เบกา แต่อย่างน้อยที่สุดเขาก็ไม่เป็นอันตรายแก่เธอและคงไม่ทำให้เธอรำคาญมากนัก เขาไม่เคยเล่าเรื่องราวของเขาที่ผ่านมาแล้วให้เธอฟังเลย เธอเองก็คร้านที่จะถาม

แต่ชะตากรรมก็ไม่ปล่อยให้เธอโง่เขลาอยู่นาน แม้ว่าเธอจะไม่ได้เสาะแสวงเรื่องชีวิตในอดีตของสามี แต่จู่ ๆ ก็มีคนขุดคุ้ยขึ้นมาใส่หน้าเธอ

จนได้ ภายหลังการแต่งงานเพียงสองสามวัน ขณะที่เธอนั่งอยู่ในห้องรับแขก
ในบ้านพักตากอากาศของสามีนอกเมืองซาราก็อสซ่า คนรับใช้ก็นำหญิง
คนหนึ่งเข้ามาหา ผู้มาเยือนนี้เป็นคนร่างใหญ่ ผมหดดำสนิท นัยน์ตาดำ
เป็นมันปลาบ ริมฝีปากสยายแสดงความเย้ายวนอยู่เป็นนิจ นอกจากนี้
ใบหน้าก็ยังแสดงอย่างแจ่มชัดว่ามีการนำศิลปะมาช่วยเสริมธรรมชาติ
หญิงผู้นี้พิจารณาโดโลเรสอยู่ครู่หนึ่งโดยมิได้พูดว่าอะไร

“อ้อ” เขาแน่นถ้อยแน่นคำ “คุณนะเป็นคนล่าสุดไม่ใช่หรอ?”

“ดิฉันไม่เข้าใจว่าคุณหมายความว่าอย่างไร” โดโลเรสพูดพลาง
ลุกขึ้น

“อ้อ” หญิงผู้นั้นพูดเสียงดังพลางหัวเราะ ซึ่งโดโลเรสเห็นว่าน่า
ขบขัน “คุณไม่ค่อยจะเข้าใจฉันรี ท่านเคานต์คงจะไม่ได้เล่าให้คุณฟัง
ถึงคนที่เขาได้มาก่อนคุณกระมัง”

“ไม่ได้เล่า” โดโลเรสกล่าวตะกุกตะกัก

“เฮ้ ดิฉัน” เขาเยาะ “ก่อนหน้านี้คุณนะ มีหลายคนเชียวละ แต่ฉัน
คิดว่าฉันเป็นคนที่เขาอยู่ด้วยนานที่สุด”

“ดิฉันไม่ทราบว่าคุณเป็นใคร” โดโลเรสกล่าว พยายามสำรวจ
กิริยาวาจาให้เรียบร้อยผ่าเผยเช่นปกติ

“ถ้ายังงั้นฉันก็ขอแนะนำตัวเอง” เขาพูด “ฉันชื่อ เทเรซา เปเรส
เทือกเถาเหล่ากอของฉันก็ดูเหมือนจะดีเท่า ๆ กับของคุณนะแหละ เคานต์
อันโตนิโอน่ะเลือกคนมีสกุลเสมอ ฉันรู้ ฉันไม่ปฏิเสธหรอกว่าฉันเองก็เคย
หลงรักเขาเป็นชีวิตจิตใจทีเดียว และคิดว่าเขาเองก็รักฉันมากด้วย ฉัน
มาพบว่าตัวเองสำคัญผิดก็ต่อเมื่อเขาหนีมาจากกรุงมาดริดอย่างกะทันหัน
ไม่ได้ร่ำลาฉันเลยแม้แต่คำเดียว แล้วจะไปอยู่ที่ไหนก็ไม่บอกไม่กล่าว
ฉันกำลังตัดสินใจว่าจะเลิกกับเขาให้เด็ดขาด ก็พอดีได้รับจดหมายจากเขา
บอกให้ฉันมาที่นี่ วันที่เขานัดให้มานะ ฉันมาไม่ได้เพราะกำลังไม่สบาย

ต้องรอให้หายเสียก่อนจึงได้มา เขาไม่ได้พูดถึงคุณเลยสักคำเดียวนะ
ไม่ยั้งฉันก็ไม่มาหรอก ขอให้ยังเป็นสุขเถอะ แม่เพื่อนยาก ฉันไม่ได้
ตั้งใจจะมาเป็นก้างขวางคอหรอกนะ ถ้าคุณเอาเขาไว้อยู่ก็เชิญเถิด”

โดโลเรสนั่งเงียบอยู่ครู่หนึ่ง สมองปั่นป่วนไปหมด ในที่สุดจึงข่มใจ
พูดขึ้น

“เชิญคุณอยู่กับเคนต์ เดล เบกา เถิดค่ะ ดิฉันยินดีลึกทางให้คุณ
ในเมื่อทราบว่า คุณมีสิทธิอยู่ก่อน”

“แหม คุณช่างใจกว้างจริงนะ” เทเรซาเยาะ “ฉันนะไม่ใจกว้าง
อย่างคุณหรอก ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จะมาบังคับฉันให้เคารพสิทธิที่ใคร
มีอยู่ก่อนฉันได้ ฉันรู้ว่าคนที่มามีสิทธิอยู่ก่อนฉันนะมีหลายคน แต่ว่าตอนนั้น
นะฉันหน้ามืดตามัวเพราะรักเขา ก่อนหน้านั้นเขาเป็นอย่างไรฉันก็ไม่แยแส
ให้อภัยเขาได้อย่างง่ายดาย ถ้าคุณรักเขาจริง ๆ ละก็ ฉันแน่ใจว่าคุณก็คง
จะยกโทษให้เขาได้เหมือนอย่างฉันนะแหละ”

“คุณพูดถูกแล้วค่ะ ซินญอรา” โดโลเรสกล่าว “ดิฉันก็แน่ใจเหมือนกัน
ว่าดิฉันไม่ได้รักเขาอย่างที่คุณเคยรักเขาแต่ก่อน หรือแม้แต่ที่คุณรักเขาอยู่
ขณะนี้ ดิฉันจึงขอย้ำอีกทีว่า ดิฉันขอยกเขาให้คุณตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป”

เย็นวันนั้นพอเคนต์ อันโตนิโอกลับถึงบ้าน คนรับใช้ก็ยื่นจดหมาย
ให้เขาฉบับหนึ่ง เขารีบเปิดออกอ่าน และพบข้อความดังนี้

“ดิฉันพบกับดอนญา^๑ เทเรซา เปเรส เมื่อคืนนี้ และทราบเรื่องราว
โดยตลอดแล้ว ด้วยเหตุนี้ดิฉันจึงอยู่ในบ้านของคุณต่อไปไม่ได้ ลาก่อน
โดโลเรส”

เคนต์ อันโตนิโอ กล่าวคำพร่ำสวาทออกมาเบา ๆ ขณะที่เขาชุก

๑ คำนำหน้าสุภาพสตรีที่สมรสแล้ว แสดงความเคารพ

๒ คำนำหน้าชื่อสตรีที่สูงศักดิ์และสมรสแล้ว แสดงความยกย่อง

จดหมายนั้นเข้าไปในกระเป๋าเสื้อ เขาหันไปส่งคนรับใช้ให้วิ่งไปบอกคน
เลี้ยงม้าให้นำม้ากลับมาให้เขา เขาควมม้าวิ่งไปซารากือสซ่าโดยไม่รอ
รับประทานอาหาร เมื่อถึงบ้านของบิชอป เขาสอบถามว่าเคาน์เตสอยู่ที่นั่น
หรือเปล่า คนรับใช้ตอบว่าเธอกำลังอยู่กับบิชอปในห้องเขียนหนังสือ
อันโตนิโอไม่พูดไม่จาอะไรอีก ลงจากหลังม้า เอาม้าไปผูกไว้กับเสาหน้า
ประตู แล้วผลุนผลันผ่านคนรับใช้ตรงไปยังห้องเขียนหนังสือ บิชอปกำลัง
นั่งอยู่บนเก้าอี้หวม ส่วนโดโลเรสคุกเข่าอยู่ตรงหน้า เธอกำลังสะอึกสะอื้น
ขณะที่บิดาของเธอลูบศีรษะเธอเบา ๆ ด้วยความเอ็นดู ครั้นได้ยินเสียง
เคานต์เปิดประตูเข้ามา บิชอปจึงเงยหน้าขึ้นดู

“ผมมารับโดโลเรสกลับบ้านครับ” เคานต์กล่าว

พอได้ยินเสียงสามี โดโลเรสก็ผุดลุกขึ้นยืนและหันไปเผชิญหน้า
กับเขา

“เสียแรง เสียเวลาเปล่า ๆ ค่ะ เคานต์อันโตนิโอ” เธอพูดอย่าง
หนักแน่นและมั่นใจ “ดิฉันไม่มีวันจะกลับไปอยู่บ้านคุณอีกหรอก คุณพ่อ
อนุญาตให้ดิฉันกลับมาอยู่กับท่านที่นี่แล้ว”

“ท่านครับ” เคานต์อันโตนิโอกล่าว พลาถยืนมือออกไปด้วยท่าทาง
วิงวอน บิชอปยกมือขึ้นห้ามไม่ให้เขาพูดอะไรต่อไป

“ลูกผมตกลงใจแน่อนแล้ว” มอนซินญอร์ เกเรโร กล่าวซ้ำ ๆ
“ต้องให้แกได้ทำตามนั้น”

“แต่ว่า” อันโตนิโอท้วง “ท่านยังไม่ได้ฟังผมชี้แจงเลยว่าเรื่องราว
ไปอย่างไรมาอย่างไร แล้วก็....”

“ไม่ต้องลำบากหรอก ผมจะชี้แจงเอง” บิชอปตัดบท “ถ้าผมพูดผิด
คุณก็ช่วยบอกด้วยก็แล้วกัน เอาละ เมื่อคุณมาสู่ขอลูกสาวผม คุณให้
คำมั่นสัญญากับผมว่าคุณไม่มีข้อผูกพันอะไรกับใคร ครั้นผมยกลูกสาวผม
ให้แล้ว คุณก็นัดเพื่อนเก่าที่คุณทิ้งไว้ที่กรุงมาดริดโดยไม่ทันได้รำลាក់

ให้มาพบ คุณนึกว่าคุณอยากจะแยกทางกับเธอ แต่ก็ยังมีความอาลัย
อาวรณ์อยู่ จึงอยากพบเธออีก บังเอิญเพื่อนของคุณป่วยมาพบตามเวลา
ที่คุณนัดไม่ได้ จึงมาวันนี้แทน ตอนที่เธอมานั้น เผอญคุณไม่อยู่บ้าน คนใช้
ของคุณไม่รู้จักสุภาพสตรีคนนั้น จึงพาเธอไปพบลูกผมในห้องรับแขก
สุภาพสตรีคนนั้นเข้าใจว่าโดโลเรสเป็น “เพื่อน” คนหนึ่งของคุณ ก็เลย
เล่าประวัติของคุณตอนสำคัญที่คุณเห็นควรปกปิดไว้นั้นให้โดโลเรสฟัง
โดโลเรสจึงตัดสินใจออกจากบ้านคุณ กลับมาที่นี้ทันที ผมก็จำต้องยอม
ให้แกทำตามใจแก”

ระหว่างที่ฟังบิชีอพเล่าอย่างยืดยาวนั้น เคานต์อันโตนิโอไม่ปริปาก
พูดแต่คำเดียว เพราะทราบว่าถึงจะปฏิเสธอย่างไรก็ไม่เกิดผล บิชีอพก็ดี
โดโลเรสก็ดี ต้องไม่เชื่อแน่ ๆ แม้เมื่อบิชีอพหยุดพูดแล้ว อันโตนิโอก็ยังคง
ก้มหน้านั่งอยู่ด้วยความระงำใจ ต่อมาสักครู่เขาจึงพูดขึ้นว่า

“ผมขออนุญาตรับคำตัดสินของท่านครับ ถ้าท่านยกโทษให้ผมไม่ได้
ผมก็ไม่มีอะไรจะพูดอีกแล้ว”

“เรื่องนะไม่ได้อยู่ที่ผมหรอกนะ” บิชีอพพูด “อยู่ที่โดโลเรสต่างหาก”

“โดโลเรส” เคานต์อันโตนิโอวิงวอน “ฉันสาบานได้ว่าฉันเลิกเกี่ยวข้องกับ
เทเรซา เปเรส แล้วที่เขาวางฉันนัดให้เขามาหานะ เขาปดเธอแท้ ๆ”

“ค่ะ คุณต้องทราบดีกว่าใคร ๆ ทั้งนั้นแหละ” โดโลเรสกล่าว “แต่
ดิฉันเชื่อค่ะว่าดอนญา เทเรซาพูดความจริง”

“ถ้าฉันเธอก็ยกโทษให้ฉันไม่ได้ ไซ้ไหม” สามีมของเธอถาม

“ไม่ได้ค่ะ” โดโลเรสตอบ

เขาก็มึนชะให้เธอ แล้วก็คำนับบิชีอพ แล้วจึงออกจากห้องไปโดยไม่
พูดอะไรอีกเลย นี่เป็นครั้งสุดท้ายที่บิชีอพและโดโลเรสได้พบหน้าค่าตา
เคานต์อันโตนิโอ โมเรส เด ลา เบกา โดโลเรสก็กลับมาอยู่ที่บ้านของ
บิชีอพตามเดิม

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอีกประการหนึ่ง คือ คอนสเวโลต้องจากบ้านนี้ไปวันหนึ่งขณะที่เคานต์เดล เบกา กำลังพูดพล่ามอยู่ด้วยฤทธิ์สุรา เขาก็คุยอวดภรรยาว่าเขากำจัด คริสโตบาล โคลอนไปได้อย่างไร เขาเล่าถึงละครที่เขาแสดงนอกหน้าต่างในบทบาทของ คริสโตบาล คินที่โดโลเรสดกลงจะหนีตามคริสโตบาลไป แถมยังคุยโวต่อไปด้วยความภาคภูมิใจอีกว่าตัวเขาและคอนสเวโลแสดงบทบาทได้แนบเนียนดีมาก โดโลเรารู้สึกราวกับว่ามีใครเอามิดมาทิ่มแทงหัวใจ เธอนึกไม่ถึงเลยว่า คอนสเวโลซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้อง เป็นคนที่เธอรักและไว้วางใจยิ่งกว่าคนอื่นใดในโลก จะเล่นพิเรนทร์กับเธอเช่นนี้ เธอจึงรู้สึกเสียใจมาก แต่ถึงกระนั้นเธอก็มิได้ต่อว่าต่อขานหรือพูดด้วยความโกรธเคืองจนคำเดียว ทั้ง ๆ ที่เธอมีสิทธิที่จะทำเช่นนั้น เมื่อเธอกลับไปอยู่กับบิดา เธอก็ยังอุบเรื่องนี้ไว้ไม่แยมพรายให้ใครทราบ แต่ก็แสดงท่าทีให้คอนสเวโลเห็นอย่างแจ่มชัดว่า เธอไม่อาจไว้วางใจญาติสนิทผู้ไม่เชื่อต่อเธอได้อีกต่อไปแล้ว อันที่จริง หากเธอแสดงความโกรธออกมา คอนสเวโลก็อาจทนได้ตกว่านี้เสียอีก แต่การตำหนิเจียบ ๆ ด้วยสายตานั่นสิเป็นสิ่งที่คอนสเวโลสุดจะทนได้ เธอจึงอ้างเหตุนี้แหละจากบ้านบิช็อฟไปโดยไม่คิดจะกลับมาอีก

หลังจากนี้ก็ไม่มีความหมายอะไรที่สำคัญ เมื่อโดโลเรสได้รับอนุมัติให้เพิกถอนการสมรสกับ เคานต์ เดล เบกา แล้ว ก็อยู่เจียบ ๆ ที่บ้านของบิดา บรรดาชายหนุ่มก็เริ่มมาป่วนเปียนกันที่บ้านนี้อีก ไม่ช้าชาวเมืองซารากือสซาก็แก่งกันว่าหนุ่มคนไหนจะโชคได้แต่งงานกับโดโลเรส อยู่มาวันหนึ่ง ผู้คนในเมืองนี้ก็พากันตะลึงเมื่อได้ข่าวว่าโดโลเรส ซึ่งผุดผาดสดไส้นกว่าเดิมนั้น ได้ตัดสินใจบวชเสียแล้ว บิดาของเธอพยายามทัดทานแต่ก็ไม่สำเร็จ เธอว่าเธอเอือมระอาโลกซึ่งไร้แก่นสารและเต็มไปด้วยมายาหลอกลวง จึงไปบวชที่สำนักชีในเมืองปามปาลูนา ไม่ช้าไม่นาน ชินวกะ

ผู้นี้ก็เป็นทีชอบพอรักใคร่ของทุกคนในสำนักซีแห่งนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อธิการิณีซึ่งคอยดูแลทุกข์สุขของเธอด้วยความปรานี สาวสวยผู้นี้ ซึ่งอายุ อานามก็ยังไม่ย่นแต่ดวงตาบ่งบอกถึงความทุกข์ระทม ทำให้อธิการิณี เกิดความรักความเอ็นดูอย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อนเลย นับตั้งแต่ครั้งที่ยัง สาว ๆ อยู่ อธิการิณีรักโดโลเรสเหมือนแม่รักลูกในไส้ของตนจะนั้น

หากว่าเรื่องดำเนินไปตามที่ควรแล้ว โดโลเรสก็คงจะได้ถวายตัว เป็นชิตต่อไปแล้ว แต่โชคชะตาก็เข้ามาสอดแทรกจนได้ ทำให้ความคาดหมาย นานัปการพลิกคว่ำไปหมดสิ้น วันหนึ่ง บาทหลวงเอสปีโนซาผู้สูงอายุซึ่ง มีใจเมตตาและเป็นผู้ประกอบพิธีต่าง ๆ ประจำสำนักซีแห่งนี้เกิดล้มเจ็บลง ท่านบาทหลวงแจ้งมายังแม่ชีทั้งหลายว่าจะต้องสารภาพบาปดังที่เคย ทำอยู่เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ต่อบาทหลวงหนุ่มซึ่งตนขอให้มาแทนชั่วคราว เมื่อถึงตาของโดโลเรส เธอก็เข้าไปในห้องพิธีแล้วก็ปิดประตูเช่นเคย เมื่อ ได้ยินเสียงเธอเข้ามา บาทหลวงหนุ่มซึ่งกำลังคุกเข่าอยู่หน้าแท่นบูชา ก็ ลุกขึ้นและเหลียวมาดู ทั้งสองสะดุ้งโหยง เพราะบาทหลวงนั้นมีไซ่ใครอื่น คือ คริสโตบาล โคลิน นั่นเอง

“คริสโตบาล” โดโลเรสร้องออกมา แต่ก็คุมสติไว้ได้ทันที เธอคุกเข่า ลงและทอดสายตาลงสู่พื้น

“เบเนดิชเต”^๑ บาทหลวงโคลินกล่าว

พอได้ยินเสียงของเขา เสียงคริสโตบาลคนเดิม ร่างของหญิงสาว ก็เริ่มสั่นเทา ด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ ตามแบบพิธี บาทหลวงหนุ่มถามโดโลเรส ว่า เธอมีเรื่องอะไรจะสารภาพหรือไม่ เธออึ้งอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วจึงเงยหน้า ขึ้นฉับพลัน พุ่งสายตาตรงไปยังบาทหลวง และกล่าวคำ “สารภาพ” อัน แปลกประหลาด เธอเล่าตะกุกตะกักถึงเรื่องที่คอนสเวโลกับแคนต์เดล เบกา

๑ ภาษาละติน เป็นคำอวยพร

สมคบกันตบตาเขา เรื่องที่เธอถูกเข้าซีให้แต่งงานกับเคานต์ซึ่งเธอมิได้รัก
เรื่องการร้องขอให้เพิกถอนการสมรส และเรื่องสุดท้ายซึ่งสำคัญที่สุด คือ
เธอรักคู่รักเดิมของเธอตลอดมา แม้แต่บัดนี้ก็ยังรักเขาอยู่ บาทหลวงโคลิน
นั่งฟังคำสารภาพอันประหลาดนี้ราวกับถูกสะกดจิต เขาพยายามให้เธอ
หยุดพูด แต่ก็ไม่สามารถทำได้

“คุณต้องการถวายตัวเป็นซีหรือยัง” เขาถามขึ้นในที่สุด เสียงของเขา
แหบแห้งและแปร่งแปลกไปจากเดิม

หญิงสาวมิได้ตอบแต่ประการใด เธอหันไปทั้งตัว หน้าเผือดซีด เธอ
ล้มลงขณะที่ครางออกมาเบา ๆ ว่า “คริสโตบาล” ซึ่งฟังคล้ายเสียงถอนใจ
มากกว่า บาทหลวงหนุ่มถลันเข้าไปข้างตัวเธอและจ้องดูหน้าเธอ เธอนอนนิ่ง
ไม่ไหวติง หน้าตาขาวซีดมาก และแล้วสติอารมณ์ของบาทหลวงซึ่งเซมิง-
เคียดอยู่ก็ขาดผิงลง เขาร้องออกมาเบา ๆ และตรงเข้าไปประคองเธอขึ้น
จากพื้น

“โดโลเรส” เขาพึมพำ “โดโลเรส มองทางนี้ซี นี่ผมเองนะ ผมอยู่
กับคุณ โอ้ โดโลเรสของผม”

เธอเริ่มหายใจรวย ๆ ลึกครู่ก็ล้มตาคืน

“คริสโตบาล” เธอพูดเบา ๆ คล้ายเสียงกระซิบ “ดิฉันไม่สบายใจ
ดิฉันรักคุณไม่ได้อีกแล้ว คุณเป็นพระ ปล่อยให้ดิฉันตายไปเสียเถอะ”

“ไม่เอานะ ไม่เอา” เขาพูด น้ำเสียงของเขาอ่อนโยนนุ่มนวล “อย่าพูด
อย่างนั้นซี เราต้องทนทุกข์ทรมานด้วยกันทั้งสองคนนะแหละ แต่เดี๋ยวนี้
เราก็คงพบกันแล้ว เราจะมีความสุขด้วยกันนะจ๊ะ ยอดรักของผม”

ขณะที่ทั้งสองกำลังเคลิบเคลิ้มมิได้ระลึกว่าในโลกนี้ยังมีคนอื่นอีก
นอกจากตนเอง อธิการิณีก็เปิดประตูห้องเข้ามา และเห็นบาทหลวงหนุ่ม
กำลังจูบนวกะสาวที่ตระกองกอดอยู่ ก็รู้สึกทั้งโกรธทั้งตกใจจนเนื้อตัวสั่น
ครู่ใหญ่ต่อมาจึงได้สติ สั่งให้โดโลเรสกลับไปห้องของเธอ และให้บาทหลวง

รออยู่ในห้องนั้นจนกว่าจะมาตามให้ออกไปพบบิชอปแห่งซาราเกือสซ่า ซึ่งจะมาเยี่ยมสำนักชีในวันนั้น โดโลเรสตรงไปยังห้องของเธอทันที เธอ นั่งลงบนเตียงอันแคบและแข็งของเธอ เธอไม่รู้ว่าควรจะหัวเราะหรือควรจะ ร้องไห้ จึงทำทั้งสองอย่างสลับกันไป เมื่อนึกถึงความเสื่อมเสียที่จะบังเกิด แก่ชายที่รัก นึกถึงว่าเขาจะต้องได้รับโทษอย่างรุนแรงถึงกับถูกบังคับให้สึก เธอก็ร้องไห้ แต่เมื่อนึกได้ว่า ชายที่เธอรักนั้นยังคงรักเธออยู่เช่นเดิม เธอก็ หัวเราะ ส่วนคริสโตบาลนั้นมิได้ขวัญหนีดีฝ่ออย่างผู้หญิง เขาสวดมนต์ ตลอดเวลา

ในที่สุดบิชอปก็มาถึง ผู้กระทำผิดถูกนำไปยังห้องรับแขก ซึ่งมีแต่ ผนังฉาบปูนและไม่มีเครื่องตกแต่งอะไรเลย ทั้งสองถูกปล่อยให้เผชิญหน้า กับบิชอปตามลำพัง เมื่อบิชอปอนุญาตให้พูด บาทหลวงโคโลนก็สารภาพผิด โดยเล่าเรื่องราวอย่างหมดเปลือก มิโดโลเรสช่วยเสริม ท้ายคำสารภาพ ทั้งสองได้ร้องขอความปรานีจากบิชอปด้วย

“นี่เป็นเรื่องร้ายแรงนะ” มอนซินญอร์เกรโร กล่าวช้า ๆ “สำหรับคุณ บาทหลวงโคโลน โทษหนักถึงต้องสึก สำหรับลูกนั้นก็จะต้องถูกคนทั่วไป ตราหน้าให้อับอาย”

“ท่านครับ” บาทหลวงหนุ่มร้องด้วยความปวดร้าวใจ “ขอให้ ผมได้รับโทษแต่คนเดียวเถิดครับ ขอให้โดโลเรสหนีไปจากที่นี่เสียเถิด ในเมื่อยังมีเวลา ที่กำแพงสวนมีประตูเล็ก ๆ ที่เธอจะเล็ดลอดไปได้ ดูทาง หน้าต่างบานนั้นท่านก็จะเห็นประตูที่ผมว่านี่ ประตูนี้เป็นประตูสำหรับ พระที่มาประกอบพิธีโดยเฉพาะ อนุญาตอยู่ที่ผมนี้ กรุณาให้เธอหนีไป เถิดครับ”

“ไม่เอา ไม่เอา” โดโลเรสขัดขึ้น “ยังไง ๆ ลูกก็จะไม่ยอมทิ้งให้ คริสโตบาลทนทุกข์คนเดียวเด็ดขาด ถ้าเราอยู่ด้วยกันสองคน เราก็จะทนได้ มากกว่า ลูกไม่ไปค่ะ”

มอนซินญอร์เกรโรว์รู้สึกกระอักกระอ่วนใจ โดยหน้าที่ทางศาสนา เขาจะต้องลงโทษผู้กระทำผิด แต่ในฐานะที่เป็นพ่อ เขาย่อมมีความรักลูก เป็นธรรมดา เขารู้สึกกลืนไม่เข้าคายไม่ออก ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรจึงจะดี

“ลูกได้พบคนที่ลูกรักมากที่สุดในชีวิตแล้ว” โดโลเรสกกล่าวต่อไป อย่างรุนแรงด้วยความไม่พอใจ “ลูกจะไม่ยอมจากเขาไปเป็นอันขาด ถ้าคุณพ่อพรากลูกจากเขาก็เท่ากับคุณพ่อฆ่าลูกนะแหละค่ะ”

บิชอปรู้สึกปวดร้าวหัวใจ ใบหน้าหม่นหมองอย่างเห็นได้ชัด เขา นั่งเฉยอยู่นานด้วยความระทมใจแล้วจึงพูดขึ้น เสียงของเขาแผ่วเบาจนเกือบ ไม่ได้ยิน “ทางไปชายทะเลนั้นไม่ลำบากหรอก” เขากล่าว “หาเรือก็ไม่ยาก ด้วย” เขาสอดมือลงในกระเป๋าเสื้อ หยิบกระเป๋าเงินขึ้นมา แล้วปล่อยให้ มันหล่นลงไปที่พื้น

กลุ่มสาวคุกเข่าลงแล้วจับมือบิชอปด้วยความตื่นตันใจ แต่ดูเหมือนว่าบิชอปจะไม่รู้ไม่เห็นอะไรเพราะเอนตัวพิงพนักเก้าอี้หลับตานิ่งเฉยอยู่ เมื่อกลุ่มสาวรีบออกไปจากห้องเรียบร้อยแล้ว บิชอปจึงลุกขึ้นจากเก้าอี้ เดินไปยืนที่หน้าต่างดูทั้งสองสาวเท้าก้าวไปด้วยใจระทึก ต่อเมื่อกลุ่มสาว ออกไปพ้นเขตและปิดประตูสวนได้สักครู่แล้ว บิชอปจึงร้องเอะอะขึ้น เมื่อ ผู้คนพากันเข้ามาได้ถามสาเหตุที่โวยวายขึ้น บิชอปก็เล่าทุก ๆ กัก ๆ กระ- ท่อนกระแท่น รวมความได้ว่าเขารู้สึกวิงเวียนหน้ามืดเป็นลมไป กลุ่มสาว คู่ นั้นเลยถือโอกาสหลบหนีไปเสียแล้ว เมื่อมีคนออกความเห็นว่าการที่กลุ่มสาว คู่ นี้ไปตามทางที่จะไปสถานี และคาดว่าจะไปชายแดนฝรั่งเศส บิชอป ก็ปิดปากเงียบอยู่ กว่าที่ผู้คนจะออกติดตามกลุ่มสาวคู่นี้ก็พลบค่ำพอดี เมื่อคนอื่นกลับไปกันหมดแล้ว และบิชอปอยู่ลำพังแต่ผู้เดียว บิชอปก็เริ่ม พิจารณาการกระทำของตนเอง เขาได้ตั้งใจละเมิดบัญญัติของศาสนา ช่วย ผู้กระทำผิดให้หลบหนีไป จึงไม่สมควรที่จะดำรงตำแหน่งอันสูงและเป็นที่ ไว้วางใจนี้อีกต่อไป เขาจึงไปเอาปากกาและหมึกมา อาศัยแสงเทียนรีบหรี

เล่มเดียว ซึ่งทอดเงาไว้ ๆ ไปยังผนังฉาบปูน มอนซินญอร์ ราฟาเอล
เกรโร ก็เขียนจดหมายด้วยความเด็ดเดี่ยว ขอลาออกจากตำแหน่งบิชอป
แห่งซาราโกสซา.

จบ

ทำเนียบส่วนราชการ
กระทรวงมหาดไทย

ชวนพิมพ์

๔๐๐ ถนนพระสุเมรุ แขวงสนามจันทร์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10200
นายชวน คาสธการณ ผู้พิมพ์โฆษณา พ.ศ. 2531 โทร. 2822114, 2810541